

Tussenevaluatie Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en Regeling specifieke uitkering stimulering sport (SPUK SPORT) 2021

Datum 15 november 2021

Colofon

Auteurs	Vane, drs. V.M. (Victor), werkzaam als adviseur monitoring en effectmeting bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
	Stierner, drs. D.E. (Diane), werkzaam als adviseur monitoring en effectmeting bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)
	Hoving, drs. A.J.S. (Stephan), werkzaam als adviseur monitoring en effectmeting bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)
Opdrachtgever	Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I) in samenwerking met het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Doel van de tussenevaluatie BOSA en SPUK SPORT 2021	8
1.3 Onderzoeksvragen.....	8
1.4 Methode.....	9
1.5 Context evaluatie met andere (evaluatie)onderzoeken	9
1.6 Leeswijzer	10
2 Achtergrond van de BOSA en de SPUK SPORT.....	11
2.1 Beleidscontext	11
2.2 Beschrijving van de regelingen.....	12
3 Resultaten	15
3.1 Doeltreffendheid	15
3.2 Beleidstheorieën	19
3.3 BOSA: minimaal investeringsbedrag	25
3.4 SPUK SPORT: voorschot.....	26
3.5 SPUK SPORT: aanvragen en terugvorderen	28
3.6 Toekomstig beleid	30
3.7 Overige resultaten.....	32
Bronnenlijst	35
Bijlagen	
Bijlage 1: Methodiek.....	36
Bijlage 2: Lijst met geïnterviewden.....	38
Bijlage 3: Interviewleidraad voor BOSA-aanvragers	39
Bijlage 4: Vragenlijst klantreisonderzoek BOSA en SPUK SPORT.....	42

Samenvatting

Inleiding

Met de Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en de Regeling specifieke uitkering stimulerende sport (SPUK SPORT) beoogt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) sinds 2019 de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren. De BOSA richt zich hierbij op amateursportorganisaties, de SPUK SPORT op gemeenten.

Dit rapport beschrijft een evaluatieonderzoek naar de BOSA en de SPUK SPORT. De evaluatie richt zich op de hoofdvraag hoe het beleid rondom sportaccommodaties, met de BOSA en de SPUK SPORT in het bijzonder, verbeterd kan worden. Daarbij wordt gekeken naar hoe de regelingen op korte termijn verbeterd kunnen worden, maar worden ook aanbevelingen gedaan voor het inrichten van nieuw beleid na de huidige looptijd van deze regelingen.

Aan het begin van het onderzoek zijn externe experts via een stakeholdersessie bevroegd naar wat zij onderzocht zouden willen hebben. Hun input heeft geleid tot het opnemen van nieuwe onderzoeksvragen en het aanscherpen van enkele reeds opgestelde onderzoeksvragen. Bovendien zijn deze stakeholders gevraagd naar hun ervaringen met het huidige beleid rondom de BOSA en de SPUK SPORT en welke verbeteringen zij aanbevelen. Daarnaast zijn verschillende doelgroepen van de BOSA en de SPUK SPORT via diepte-interviews bevroegd over de betreffende regeling waarvan zij gebruikt hebben gemaakt. In totaal hebben er twaalf diepte-interviews plaatsgevonden. Tot slot is gedurende het onderzoek ook informatie verzameld middels deskresearch. Met de input uit de stakeholdersessie, de diepte-interviews en de informatie uit deskresearch wordt antwoord gegeven op de onderzoeksvragen.

Het doel van deze tussenevaluatie is om inzicht te krijgen in verbeteringen van het huidige beleid en hoe het beleid vanaf 2024, als de huidige looptijd van de BOSA en de SPUK verlopen is, ingericht zou moeten worden. Daarnaast wordt deze evaluatie gebruikt om verantwoording af te leggen aan de Tweede Kamer.

Conclusies en aanbevelingen

Op basis van deze tussenevaluatie worden een aantal conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan om het huidige beleid van de BOSA en de SPUK SPORT te verbeteren en het toekomstige beleid effectiever vorm te geven.

BOSA en SPUK SPORT zijn doeltreffende beleidsinstrumenten en moeten behouden worden

Net als uit het vorig jaar gepubliceerde evaluatieonderzoek¹ blijkt opnieuw dat de BOSA en de SPUK SPORT een belangrijke bijdrage leveren aan het realiseren van investeringen in sportaccommodaties en het financieren van andere kosten die gesubsidieerd worden of waarvoor een uitkering kan worden ontvangen. De BOSA zorgt ervoor dat amateursportorganisaties investeringen überhaupt kunnen realiseren, dat de investeringen omvangrijker worden en/of dat investeringen eerder in de tijd gerealiseerd kunnen worden. Met name voor investeringen in duurzaamheid lijkt de BOSA een belangrijk aandeel te hebben in het (eerder) mogelijk maken van deze investeringen. De SPUK SPORT lijkt een belangrijke bijdrage te leveren aan het voorkomen van bezuinigingen en het voorkomen van het verhogen van huurtarieven.

Er worden verschillende belemmeringen ervaren om (meer) te investeren in sportaccommodaties. Zo bleek het minimale drempelbedrag van € 5.000 subsidie voor met name kleine verenigingen

¹ RVO, (2020). Tussenevaluatie Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en Regeling specifieke uitkering stimulerende sport (SPUK SPORT)

een belemmering te zijn om überhaupt gebruik te kunnen maken van de BOSA en daarmee ook om investeringen te kunnen realiseren. Daarnaast is de financiële weerbaarheid van zowel amateursportorganisaties als gemeenten van groot belang voor het kunnen betalen van investeringen in sportaccommodaties. De spaarpot van verenigingen en het budget bij gemeenten moet groot genoeg zijn om (omvangrijke) investeringen überhaupt te kunnen betalen. Dit geldt met name voor éénmalige investeringen, zoals duurzaamheidsmaatregelen. Het lijkt erg per gemeente te verschillen in hoeverre zij belang hechten en/of de middelen hebben om dergelijke investeringen op het door verenigingen gewenste moment te realiseren. Hiermee kunnen gemeenten ook een belemmering vormen voor het realiseren van investeringen in de sportaccommodaties. Om deze laatste belemmering (gedeeltelijk) weg te nemen, zou eraan gedacht kunnen worden om gemeenten met extra subsidie te stimuleren om te investeren in het verduurzamen van de sportaccommodaties. Hierbij moet echter wel nog de doelmatigheid en doeltreffendheid beter onderzocht worden om overcompensatie zo veel mogelijk tegen te gaan.

De tevredenheid van aanvragers van zowel de BOSA als de SPUK SPORT is het afgelopen jaar significant toegenomen. Waar aanvragers in 2020 het aanvraagproces van de BOSA beoordeelden met een 7,1, werd dat dit jaar (2021) beoordeeld met een 7,7. Ook de tevredenheid over het aanvraagproces van de SPUK SPORT nam toe: van een 6,2 in 2020 naar een 6,8 in 2021.

Vanwege de belangrijke bijdrage die de BOSA en de SPUK SPORT hebben, is het aan te bevelen de BOSA en de SPUK SPORT ook in de toekomst in te blijven zetten als beleidsinstrumenten, zij het met enkele aanpassingen die in de volgende conclusies en aanbevelingen aan bod komen.

Huidige beleidstheorieën onduidelijk; zouden beter geformuleerd en onderbouwd moeten worden

Bij de ontwikkeling van het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT lijkt nauwelijks aandacht besteed te zijn aan een goed geformuleerde en onderbouwde beleidstheorie. In gesprekken met het ministerie van VWS is achterhaalt wat concreet de beleidsdoelstellingen zijn en hoe de BOSA en de SPUK SPORT zouden moeten bijdragen aan het behalen van deze beleidsdoelstellingen. Met deze input is door de onderzoekers voor beide regelingen een beleidstheorie opgesteld.

Het extern gecommuniceerde beleidsdoel van de BOSA beperkt zich tot 'het stimuleren van investeringen in de bouw en onderhoud van sportaccommodaties en sportmaterialen'. In gesprek met het ministerie van VWS bleek dat deze investeringen zouden moeten leiden tot kwalitatief goede sportaccommodaties met daarbij extra aandacht voor verduurzaming, circulariteit, klimaatadaptatie, toegankelijkheid en veiligheidsbeleving.

Het beleidsdoel van de SPUK SPORT leek zich in eerste instantie te beperken tot 'het compenseren van de btw'. Het compenseren van de btw is echter geen doel, maar een middel om een bepaald doel te bereiken. In gesprek met het ministerie van VWS kwam naar voren dat het doel van het compenseren van de btw met de SPUK SPORT meer zit in het voorkomen van bezuinigingen in nieuwbouw en onderhoud van sportaccommodaties, wat impact zou hebben op een kwalitatief hoogwaardig sportaanbod. Bovendien zou de SPUK SPORT ervoor moeten zorgen dat de sport betaalbaar blijft voor eindgebruikers. Het niet compenseren van de btw zou daarbij vermoedelijk leiden tot hogere exploitatiekosten (door hogere huurprijzen van de gemeente) die uiteindelijk betaald moeten gaan worden door de eindgebruiker, bijvoorbeeld via hogere contributie en toegangsprijzen.

Het wordt aanbevolen bij de vormgeving van de nieuwe BOSA en de SPUK SPORT, die mogelijk na 2024 in werking treden, een goed onderbouwde beleidstheorie op te stellen met inhoudelijk beter geformuleerde beleidsdoelen. Hierbij zou elke pijl onderbouwd moeten worden met een logische redenatie over waarom het ministerie van VWS verwacht dat het één zal leiden tot het ander. Input hiervoor kan gehaald worden uit eerdere onderzoeken waarin al delen van de beleidstheorieën onderzocht zijn. Daarbij is het ook aan te bevelen om per doel indicatoren op te stellen, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt in hoeverre dat doel (door de BOSA of de SPUK SPORT) wordt bereikt. Het opstellen van een onderbouwde beleidstheorie en het opstellen van indicatoren helpt

bij het goed vormgeven van beleid vooraf en bovendien kan gedurende de uitvoering beter worden nagegaan of de werking van de BOSA en de SPUK SPORT daadwerkelijk tot uiting komen zoals vooraf bedoeld.

Het minimale investeringsbedrag bij de BOSA zorgt voor uitsluiting van kleinere amateursportorganisaties en zou verlaagd moeten worden

Veel kleinere amateursportorganisaties kunnen geen gebruik maken van de BOSA, omdat zij niet aan het minimale drempelbedrag van € 5.000 subsidie per jaar komen. De omvang van de investering die nodig is om te komen tot deze subsidie ligt op minimaal € 16.667 en is voor veel amateursportorganisaties te hoog. Dit resulteert in een ongelijk speelveld voor amateursportverenigingen.

Het is daarom aan te bevelen om zo snel mogelijk het drempelbedrag te verlagen, zodat minder omvangrijke investeringen nodig zijn om aan dit bedrag te komen. Op die manier kunnen meer amateursportorganisaties investeringen realiseren die ook bijdragen aan de beleidsdoelstellingen van de BOSA. In twee interviews kwam naar voren dat met een verlaging van het drempelbedrag naar € 2.500 of € 3.000 al een hoop kleinere verenigingen wel gebruik zouden kunnen maken van de BOSA. Aangezien het huidige jaarlijkse subsidiebudget van de BOSA toereikend genoeg lijkt om deze extra aanvragen te kunnen verlenen, lijkt dit ook een doeltreffende manier om de huidige onderuitputting van het budget tegen te gaan. Bovendien verwacht uitvoeringsorganisatie Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I) een dergelijke aanpassing op korte termijn op te kunnen vangen. Al is dit natuurlijk wel afhankelijk van hoeveel extra aanvragen er per jaar bijkomen, iets dat van te voren moeilijk in te schatten is.

Hoge administratieve lasten voor gemeenten bij aanvraag SPUK SPORT verminderen door voorschot via een andere methode vast te stellen

De huidige vormgeving van de SPUK SPORT, waarbij gemeenten in het begin van het kalenderjaar een aanvraag moeten indienen, kost hen veel tijd. Bovendien is de verantwoording en vaststelling aan het eind van het jaar leidend voor het bepalen van de uiteindelijke uitkering die een gemeente ontvangt. Het vooraf indienen van een aanvraag op basis van een begroting heeft dus enkel als nut dat gemeenten een passend voorschot krijgen van de uitkering. Het is daarom aan te bevelen om bij een eventueel vervolg van de SPUK SPORT per 2024 het voorschot vast te stellen middels een andere methode om zo de extra last van vooraf aanvragen bij de gemeenten weg te nemen.

Er zijn verschillende methoden om de hoogte van het voorschot per gemeente vast te stellen. Eén hiervan is een voorschot op basis van het aantal inwoners per gemeente. Een tweede methode is om het voorschot vast te stellen op basis van de vastgestelde SPUK SPORT uitkeringen, en daarmee de daadwerkelijke uitgaven, in eerdere jaren. Uit een eerste verkennende berekening lijken de daadwerkelijke uitgaven in eerdere jaren een betere voorspeller voor toekomstige uitgaven dan het inwonersaantal binnen een gemeente. Daarom gaat op dit moment een (lichte) voorkeur uit om per 2024 het voorschot te bepalen via deze methodiek.

Ten opzichte van de huidige werkwijze waarbij gemeenten van te voren de SPUK SPORT moeten aanvragen op basis van een begroting, geldt voor beide alternatieve werkwijzen het voordeel dat gemeenten minder administratieve lasten zullen hebben. Bovendien is er geen strategisch gedrag mogelijk bij de aanvraag waarbij gemeenten een (te) hoge uitkering aanvragen zodat er in ieder geval alvast geld beschikbaar is indien zij toch onverwachtse hogere uitgaven hebben. Daartegenover staat dan weer als belangrijk nadeel dat indien gemeenten in een jaar van plan zijn meer te investeren dan eerdere jaren, bijvoorbeeld door de bouw van een sporthal, zij vooraf vermoedelijk te weinig uitkering van de SPUK SPORT zullen ontvangen. Om ervoor te zorgen dat gemeenten hierdoor dergelijke investeringen niet uit- of afstellen, is het van belang dat het ministerie van VWS garandeert dat gemeenten achteraf wel de volledige SPUK SPORT uitkering krijgen waar zij recht op hebben.

Tot slot is het bij een vormgeving van de SPUK SPORT waarbij het voorschot van te voren wordt vastgesteld zonder dat hiervoor een aanvraag ingediend hoeft te worden wel wenselijk om net als nu de verantwoording en vaststelling achteraf te behouden. Op die manier krijgen gemeenten een passende uitkering voor alle uitgaven die onder de voorwaarden van SPUK SPORT vallen. Hierbij is het ook van belang om ruimte te houden tussen het vooraf uitgekeerde SPUK SPORT budget en het totaal beschikbare budget, zodat gemeenten achteraf bij hogere uitgaven wel volledig via de SPUK SPORT worden gecompenseerd.

Verschil in aangevraagd en vastgesteld uitkeringsbedrag SPUK SPORT kan mogelijk verkleind worden door andere opzet en communicatie over garantie van compensatie

De huidige manier van aanvragen en vaststellen van het uitkeringsbedrag van de SPUK SPORT leidt tot te hoge aanvragen vooraf en ruime terugvorderingen achteraf. Gemeenten geven aan dat een aanvraag op basis van een begroting onnauwkeurig is. Dit komt voornamelijk omdat investeringen of onderhoudswerkzaamheden regelmatig worden uitgesteld.

Bovendien zorgt het moeten werken met een uitkeringsbudget ervoor dat het voor gemeenten op voorhand niet zeker is of zij de volledige SPUK SPORT uitkering krijgen waar zij op basis van hun uitgaven recht op hebben. Dit levert twee knelpunten op. Ten eerste leidt het tot strategisch gedrag bij gemeenten; zij vragen op voorhand een (te) hoge uitkering aan zodat er in ieder geval alvast geld beschikbaar is indien zij toch onverwachts hogere uitgaven hebben. Ten tweede leidt de onzekerheid over het volledig vergoed worden via de SPUK SPORT uitkering er mogelijk toe dat sommige gemeenten minder investeren of investeringen uitstellen.

Dit strategische gedrag van het op voorhand te veel uitkering aanvragen kan bij een eventuele nieuwe SPUK SPORT per 2024 worden voorkomen door het voorschot te baseren op inwonersaantallen of op de vastgestelde uitgaven in eerdere jaren. Echter, om te voorkomen dat gemeenten investeringen uit- of afstellen door de onzekerheid of de SPUK SPORT volledig uitgekeerd wordt, is meer en eerder actie nodig. De minister van VWS heeft de garantie gegeven dat gemeenten via de SPUK SPORT voor 100% gecompenseerd worden op waar zij recht op hebben. Ook als bij de vaststelling blijkt dat het uitkeringsbudget van de SPUK SPORT hiermee overschreden zal worden. Uit de interviews met gemeenten blijkt echter dat lang niet iedere gemeente hiervan op de hoogte is.

Het is dan ook aan te bevelen om de garantie dat de SPUK SPORT volledig uitgekeerd zal worden, ook al wordt hiermee het uitkeringsbudget overschreden, zo snel mogelijk goed te communiceren richting de gemeenten. Hopelijk neemt hierdoor de onzekerheid af, waardoor gemeenten geen bezuinigingen gaan doorvoeren of tarieven gaan verhogen als er bij het voorschot bijvoorbeeld een rato moet worden toegepast.

(Toekomstig) beleid zou zich meer moeten richten op het stimuleren van bewegen en het verhogen van de sportdeelname

Er lijkt een toenemende behoefte te zijn aan (nieuw) beleid dat als doel heeft om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen én te houden. Of om de beleidsdoelstelling nog concreter te maken: om het percentage Nederlanders te verhogen dat wekelijks sport, 12 keer per jaar sport en/of voldoet aan de beweegrichtlijn. Hierbij werd door de stakeholders aanbevolen in te zetten op het stimuleren van sporten en bewegen bij (jonge) kinderen en hen breed motorisch te laten ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld door het stimuleren van beweegonderwijs. Ook werd er gewezen om ook rekening te houden met de veranderende behoeften van Nederlanders. Sport en bewegen vindt steeds vaker buiten de georganiseerde sportverenigingen plaats. Uit de Kernindicator Bewegingsvriendelijke Omgeving (KBO) blijkt dat er voor Nederland nog wel verbetering mogelijk is op de beweegvriendelijkheid van onze leefomgeving. Het is aan te bevelen om rekening te houden met deze ontwikkelingen bij het opstellen van eventueel nieuw beleid dat gericht is op meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Met de Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en de Regeling specifieke uitkering stimulerende sport (SPUK SPORT) beoogt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) sinds 2019 de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren. De BOSA richt zich hierbij op amateursportorganisaties, de SPUK SPORT op gemeenten.

In opdracht van uitvoeringsorganisatie Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I) voert de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) dit onderzoek uit om het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT tussentijds te evalueren. Zoals benoemd in de Regeling periodiek evaluatieonderzoek² draagt periodiek evalueren bij aan de doeltreffendheid en doelmatigheid van beleid, doordat inzicht ontstaat in de werking van het beleid. Deze evaluatie is een zogenoemde tussentijdse effectevaluatie die bijdraagt aan het inzichtelijk maken van de werking van het beleid en hoe dit beleid verbeterd zou kunnen worden.

1.2 Doel van de tussenevaluatie BOSA en SPUK SPORT 2021

De tussenevaluatie van de BOSA en de SPUK SPORT kent twee doelen. Het eerste doel van de evaluatie is om inzicht te krijgen in hoe het beleid verbeterd zou kunnen worden. Het gaat hierbij om zowel inzicht in verbeteringen van het huidige beleid als inzicht in hoe het beleid vanaf 2024 ingericht zou moeten worden. Ten tweede wordt deze evaluatie gebruikt om verantwoording af te leggen aan de Tweede Kamer.

1.3 Onderzoeksvragen

Om inzicht te krijgen in hoe het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT verbeterd kan worden, zijn in samenspraak met het ministerie van VWS en DUS-I onderzoeksvragen opgesteld door RVO. Vervolgens zijn externe experts via een stakeholdersessie bevraagd naar wat zij onderzocht zouden willen hebben. Hun input heeft geleid tot het opnemen van onderzoeksvragen 1b en 5 en het aanscherpen van enkele reeds opgestelde onderzoeksvragen. Dit alles heeft geleid tot onderstaande onderzoeksvragen.

Hoofdvraag:

Hoe zou het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT verbeterd kunnen worden?

Deelvragen:

1. Werkt de logica achter het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT?
 - a. Leidt de interventie tot het bereiken van de beleidsdoelstellingen?
 - b. In hoeverre belemmert de complexiteit van de BOSA de realisatie van de beleidsdoelstellingen?
2. Hoe wordt het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT door stakeholders (waaronder sportverenigingen, gemeenten, DUS-I en het ministerie van VWS) ervaren en beoordeeld?
3. Wat veroorzaakt bij de SPUK SPORT het grote verschil in omvang van investeringen tussen de aanvraag en de vaststelling?
 - a. Welke gevolgen heeft dit grote verschil?
 - b. Welke (beleidsmatige) oplossingen zijn er om dit verschil en de gevolgen ervan te voorkomen?

² Staatscourant, (2014). *Regeling periodiek evaluatieonderzoek*.

4. Welke (beleidsmatige) oplossingen kunnen worden ingezet om het overgebleven subsidie- en uitkeringsbudget van de BOSA en de SPUK SPORT doelmatig en doeltreffend te besteden?
5. Hoe zou het beleid van het ministerie van VWS rondom sport en bewegen verbeterd kunnen worden?

1.4 Methode

In deze tussenevaluatie BOSA en SPUK SPORT 2021 is gebruik gemaakt van verschillende methoden en bronnen om bovenstaande onderzoeksvragen te beantwoorden.

Er is gestart met een stakeholdersessie waarin verschillende externe stakeholders gevraagd zijn naar wat zij onderzocht zouden willen hebben. Dit heeft geleid tot het opnemen van nieuwe onderzoeksvragen en het aanscherpen van enkele reeds opgestelde onderzoeksvragen. Daarnaast zijn zij bevraagd naar hun ervaringen met het beleid rondom de BOSA en de SPUK SPORT en welke verbeteringen zij zouden aanbevelen.

Bovendien is er gedurende het onderzoek met deskresearch veel informatie verzameld over sportaccommodaties, het sportbeleid en andere relevante informatie over sport en bewegen. Hierbij is met name gebruik gemaakt van verschillende onderzoeken die door het Mulier Instituut zijn uitgevoerd.

Ook zijn in totaal twaalf verschillende type aanvragers en niet-aanvragers via diepte-interviews bevraagd naar hun ervaringen met de BOSA of de SPUK SPORT. Tijdens deze diepte-interviews is dieper ingegaan op de ervaringen van aanvragers en niet-aanvragers met betrekking tot het beleid en hoe het beleid volgens hen verbeterd zou kunnen worden. Naast deze interviews, hebben er ook meerdere gesprekken plaatsgevonden met de beleidsmedewerkers van het ministerie van VWS en met de procescoördinatoren en medewerkers van DUS-I, waarin zowel de beleidstheorieën als de ervaringen rondom (de uitvoering van) het beleid aan de orde zijn gekomen.

Daarnaast zijn de databases van DUS-I met daarin informatie over de aanvragen van de BOSA en de SPUK gebruikt om potentiële geïnterviewden te selecteren. Bovendien is via het Mulier Instituut informatie opgevraagd over de monitoringsinformatie rondom de BOSA en de SPUK, zoals het aantal aanvragen en de omvang van (subsidie)uitkeringen. Deze informatie is met name gebruikt om conclusies en aanbevelingen te onderbouwen.

Tot slot is, net als vorig jaar, voor zowel de BOSA als voor de SPUK SPORT door DUS-I een klantreisonderzoek uitgevoerd dat inzicht geeft in de tevredenheid van aanvragers over de uitvoering van beide regelingen. In dit klantreisonderzoek is bovendien het aandeel free riders onderzocht. Free riders zijn aanvragers die gebruik hebben gemaakt van een subsidieregeling, maar ook zonder deze subsidie dezelfde investering op hetzelfde moment zouden hebben gedaan. Waar relevant zijn resultaten van dit klantreisonderzoek in dit rapport verwerkt.

In bijlage 1 zijn de gehanteerde methode en de gebruikte bronnen uitgebreid beschreven.

1.5 Context evaluatie met andere (evaluatie)onderzoeken

Dit evaluatieonderzoek staat niet op zichzelf. Vanaf het moment dat de subsidieregeling energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS-regeling), de voorloper van de BOSA, vanaf 2016 in werking trad, is het beleid voorzien van monitoring en evaluatie. In 2019 is een officiële beleidsevaluatie van de EDS-regeling³ gepubliceerd. Naast ad-hoc monitoring zijn de BOSA en de SPUK SPORT eind 2020 voor het eerst uitgebreid tussentijds geëvalueerd⁴. Hierin is de

³ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), (2019). *Evaluatie subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS-regeling)*.

⁴ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), (2020). *Tussenevaluatie Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en Regeling specifieke uitkering stimulering (SPUK SPORT)*.

doelmatigheid en doeltreffendheid van beide regelingen in kaart gebracht. De tussenevaluatie over de BOSA en de SPUK SPORT 2021 die voor u ligt is een vervolg in een reeks tussenevaluaties die jaarlijks worden uitgevoerd en gepubliceerd.

Naast deze reeks evaluaties publiceert het Mulier Instituut ook jaarlijks een rapport over het thema duurzame sportinfrastructuur in functie van de monitoring van het Nationaal Sportakkoord⁵. Hierin wordt de voortgang op een duurzame sportinfrastructuur in Nederland in een bredere context onderzocht.

1.6 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 beschrijft de achtergrond van de BOSA en de SPUK SPORT, waarbij de beleidscontext en een beschrijving van beide regelingen aan bod komen. In hoofdstuk 3 worden de resultaten van deze tussentijdse evaluatie beschreven. Daarbij komt eerst de effectiviteit en de beleidstheorieën van beide regelingen aan bod. Daarna wordt ingegaan op enkele ervaren belemmeringen en potentiële beleidsverbeteringen. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een beknopte beschrijving van enkele overige resultaten.

⁵ Ministerie van VWS, VSG, VNG, NOC*NSF, (2018). *Nationaal Sportakkoord*.

2 Achtergrond van de BOSA en de SPUK SPORT

In dit hoofdstuk wordt beknopt de achtergrond van de BOSA en de SPUK SPORT beschreven. De beleidscontext waarbinnen deze instrumenten opereren, wordt beschreven in paragraaf 2.1. Vervolgens beschrijft paragraaf 2.2 de belangrijkste kenmerken van de instrumenten.

2.1 Beleidscontext

Ontstaan BOSA en SPUK SPORT

Sinds 2019 kunnen amateursportorganisaties en gemeenten gebruik maken van respectievelijk de BOSA en de SPUK SPORT. Door een verbreding van de btw-vrijstelling verviel vanaf dat moment voor hen in de meeste gevallen de mogelijkheid om btw te verrekenen. Voor de overheid leidde dit tot een jaarlijkse extra lastenrelevante opbrengst van € 241 miljoen en voor amateursportorganisaties en gemeenten tot een financieel nadeel van dezelfde omvang. Volgens het ministerie van VWS zou het vervallen van de btw-vrijstelling gecompenseerd moeten worden, omdat anders de haalbaarheid van de nationale beleidsdoelstelling om sportparticipatie in Nederland te verhogen twijfelachtig werd. Daarom kunnen amateursportorganisaties sinds 2019 via de BOSA subsidie aanvragen voor investeringen in de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen. Gemeenten kunnen voor dergelijke investeringen gebruik maken van de SPUK SPORT.

Bij de BOSA is ook aanvullende subsidie beschikbaar voor investeringen die betrekking hebben op energiebesparing, circulariteit, klimaatadaptatie, het toegankelijk maken van sportaccommodaties voor mensen met een beperking en voor investeringen die de veiligheidsbeleving van de sportaccommodatie moeten verbeteren.

De BOSA en SPUK SPORT in samenhang met ander beleid

Naast het inwerking treden van de BOSA en de SPUK SPORT zijn er afgelopen jaren ook andere belangrijke beleidsontwikkelingen geweest rondom het nationale en lokale sportbeleid. Een eerste belangrijke is dat meerdere strategische partners, waaronder het ministerie van VWS, Vereniging voor Sport en Gemeenten (VSG) en NOC*NSF, de handen ineen hebben geslagen en gezamenlijk zijn gekomen tot een Nationaal Sportakkoord⁶. Dit akkoord geeft richting om de organisatie en financiën van de sport toekomstbestendig te maken en de kracht van sport de komende jaren nog beter te benutten. Om de ambities en onderliggende doelstellingen waar te kunnen maken, investeert het ministerie van VWS circa € 410 miljoen per jaar in sport gedurende de looptijd van het sportakkoord. Hiervan gaat een groot gedeelte naar de BOSA en de SPUK SPORT.

Bovendien heeft Nederland zich ook gecommitteerd aan het Energieakkoord⁷ en het Klimaatakkoord⁸. In het Energieakkoord is afgesproken in 2020 2,5 PJ extra energie te besparen in het maatschappelijk vastgoed om bij te dragen aan de besparingsdoelstelling van 100 PJ. Het verduurzamen van sportaccommodaties is niet alleen wenselijk voor het realiseren van de doelstellingen van het Energieakkoord, maar biedt verenigingen ook de mogelijkheid om hun energieverbruikskosten te reduceren. In 2019 zijn de afspraken van het Energieakkoord overgegaan naar het Klimaatakkoord, waarin de doelstelling is opgenomen om de uitstoot van broeikasgassen in 2030 met bijna de helft (49%) te verminderen ten opzichte van 1990. Voor de sportsector is de Routekaart Verduurzaming Sport⁹ ontwikkeld, waarin staat hoe de sportsector haar ambities uit het Klimaatakkoord in de praktijk zal gaan brengen.

⁶ Ministerie van VWS, VSG, VNG, NOC*NSF, (2018). *Nationaal Sportakkoord*.

⁷ SER, (2013). *Energieakkoord voor duurzame groei*.

⁸ Klimaatakkoord (2019)

⁹ Duurzame sportsector, (2020). *Routekaart Verduurzaming Sport*.

2.2 Beschrijving van de regelingen

Doelgroep BOSA en SPUK SPORT

Amateursportorganisaties, waaronder sportverenigingen en -stichtingen, komen in aanmerking voor subsidie van de BOSA. Zij zijn veel voorkomende eigenaren en gebruikers van sportaccommodaties. De doelgroep wijkt daarin af van de tot 2019 geldende btw-regeling, waar ook professionele sportverenigingen gebruik van konden maken.

Alle gemeenten komen in aanmerking voor uitkering van de SPUK SPORT. Zij zijn, naast sportverenigingen en -stichtingen, ook veel voorkomende eigenaren van sportaccommodaties.

Tot slot komen ook gemeentelijke sportbedrijven in aanmerking voor subsidie of een uitkering. Een gemeentelijk sportbedrijf moet elk jaar kiezen of ze haar kosten onder de BOSA of onder de SPUK SPORT wilt opvoeren. Het is voor een sportbedrijf niet mogelijk om een gedeelte van de kosten in te dienen bij de BOSA en een gedeelte bij de SPUK SPORT.

Budget BOSA en SPUK SPORT

Het subsidiebudget en de (begrote) uitvoeringskosten van de BOSA voor 2019 tot en met 2021 zijn weergegeven in tabel 2.1. Het subsidiebudget van de BOSA wordt volgtijdelijk verdeeld: wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

BOSA		
Jaar	Subsidiebudget	(Begrote) Uitvoeringskosten
2019	€ 80 mln	€ 3,50 mln
2020	€ 94 mln	€ 3,55 mln
2021	€ 76,4 mln	€ 3,10 mln

Tabel 2.1: Subsidiebudget en (begrote) uitvoeringskosten van de BOSA per jaar

Het uitkeringsbudget van de SPUK SPORT is per jaar weergegeven in tabel 2.2. Wanneer het totale voor uitkering geclaimde bedrag hoger is dan het budget zal de verdeling naar rato van de aangevraagde bedragen plaatsvinden.

SPUK SPORT		
Jaar	Uitkeringsbudget	(Begrote) Uitvoeringskosten
2019	€ 185 mln	€ 0,58 mln
2020	€ 188 mln	€ 0,82 mln
2021	€ 182 mln	€ 0,93 mln

Tabel 2.2: Uitkeringsbudget en (begrote) uitvoeringskosten van de SPUK SPORT per jaar

Vormgeving BOSA

De BOSA strekt ertoe de ontwikkeling en de instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren. Hierbij gold in principe dat er geen subsidie wordt verstrekt wanneer de aanvrager op grond van de bepalingen uit de Wet op de omzetbelasting 1968 recht op aftrek van omzetbelasting heeft. Wanneer er dus een recht op btw-aftrek bestaat zal er geen subsidie worden verstrekt. Echter, niet alle kosten die voorheen in aanmerking kwamen voor aftrek van btw komen ook in aanmerking voor subsidie. Daarbij gaat het met name om de kosten voor gas, water en licht.

De subsidie bedraagt ten hoogste 20% van de kosten voor de bouw en de onderhoud van sportaccommodaties en voor de aanschaf of het onderhoud van sportmaterialen. Dit subsidiepercentage zou volgens het ministerie van VWS voldoende stimulans moeten geven om te investeren in de sportaccommodatie.

Daarbovenop geldt een aanvullende subsidie van 10% voor investeringen in maatregelen die voor het ministerie van VWS prioriteit hebben. Deze maatregelen hebben betrekking op energiebesparing, toegankelijkheid, circulariteit, klimaatadaptatie en veiligheidsbeleving. Het subsidiepercentage voor investeringen in deze prioritaire maatregelen is dus 30% van de totale kosten. De Bijlage aanvullende subsidie Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties 2021¹⁰ geeft specifiek weer welke maatregelen aanvullend worden gesubsidieerd.

Amateursportorganisaties kunnen alleen gebruik maken van de BOSA als zij voldoen aan een minimaal investeringsbedrag. Er geldt namelijk een drempelbedrag van € 5.000 aan subsidie om in aanmerking te komen voor de BOSA. Dit staat gelijk aan een minimaal investeringsbedrag van € 16.667, ervan uitgaande dat enkel prioritaire investeringen worden gedaan waarvoor 30% subsidie wordt verstrekt. Indien enkel wordt geïnvesteerd in maatregelen waarvoor 20% subsidie wordt verstrekt, betekent dit dat minimaal € 25.000 moet worden geïnvesteerd om in aanmerking te komen voor de BOSA.

De subsidie wordt voor ten hoogste drie jaar verstrekt om zo de aanvragers voldoende ruimte te geven om grootschalige bouw en onderhoud van de accommodatie uit te laten voeren. Er geldt een meldingsplicht indien het aannemelijk is geworden dat de activiteiten waarvoor subsidie is verleend niet tijdig of niet geheel zullen worden verricht.

Ook geldt dat een activiteit slechts eenmaal voor subsidie in aanmerking komt. Deze bepaling is met name van belang voor de samenloop van de BOSA en de SPUK SPORT. In het geval dat bijvoorbeeld een gemeente en een vereniging co-eigenaar van een sportaccommodatie zijn, kan er voor een renovatie van die sportaccommodatie ofwel een compensatie-uitkering op grond van de SPUK SPORT worden aangevraagd, ofwel een subsidie op grond van BOSA. Daarbij wordt aangehouden dat alleen de organisatie op wiens naam de offerte en factuur staan een aanvraag kan indienen.

Op de subsidieverstrekking van de BOSA is de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS (hierna: Kaderregeling) van toepassing. Echter om aan te sluiten bij de verantwoordingssystematiek van de btw-regelgeving en om de administratieve lasten zo laag mogelijk te houden gelden er enkele uitzonderingen op de Kaderregeling.

Een voorbeeld van zo'n uitzondering is dat het bij de BOSA wenselijk is om een aanvraag in te dienen in de periode nadat de subsidiabele activiteiten hebben plaatsgevonden voor subsidies die minder bedragen dan € 125.000. Dit om het mogelijk te maken dat meerdere kleinere bedragen kunnen worden 'gespaard' om zo in aanmerking voor subsidie te komen. Subsidies van minder dan € 5.000 worden immers niet verstrekt. Voor deze drempel is gekozen, omdat bij lagere subsidieverleningen de uitvoeringskosten onevenredig hoog zouden zijn. Bovendien geldt er een maximum van € 2.500.000 subsidie per kalenderjaar, omdat wordt aangenomen dat bij een hoger subsidiebedrag geen sprake meer zou zijn van een zuiver lokale activiteit door de amateursportorganisatie.

¹⁰ Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I), (2021). *Bijlage aanvullende subsidie Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties 2021*.

Vormgeving SPUK SPORT

Ook de SPUK SPORT strekt ertoe het wegvallen van het recht op btw-aftrek voor activiteiten van gemeenten in het kader van sport te compenseren. Er wordt geen uitkering verstrekt voor de bouw en het onderhoud van sportaccommodaties en de kosten van de aanschaf van sportmaterialen waarvoor bij de aanvrager op grond van de bepalingen uit de Wet op de omzetbelasting 1968 recht op aftrek van omzetbelasting bestaat, dan wel recht bestaat op compensatie op grond van de Wet op het btw-compensatiefonds. Wanneer er dus wel een recht op btw-aftrek bestaat zal er geen uitkering worden verstrekt.

Er zijn twee hoofdactiviteiten in het kader van sport waarvoor gemeenten SPUK uitkering kunnen aanvragen¹¹:

- Investerings in hardware; Hierbij moet gedacht worden aan activiteiten in bouw en onderhoud van accommodaties. Dit kan zijn het aanleggen van een kunstgrasveld of de bouw van een sporthal.
- Exploitatie van sportaccommodaties; Hierbij moet gedacht worden aan het beheer van de accommodatie. Het kan gaan om gebruikskosten als energielasten en ook kunnen ingehuurd krachten zoals Buurtsportcoaches en andere beheerders van accommodaties voor zover deze btw-belast zijn in gebracht worden.

De compensatie-uitkering bedraagt ten hoogste 17,5% van het begrote bedrag voor de hierboven genoemde activiteiten. Voor dit percentage is gekozen om zo veel mogelijk aan te sluiten bij de eerdere mogelijkheid tot aftrek van btw. Dit percentage kan lager uitvallen wanneer het uitkeringsplafond wordt overschreden en het beschikbare bedrag naar rato wordt verdeeld. Gemeenten kunnen daarnaast op allerlei terreinen aanvullend geld krijgen om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Zij moeten elk jaar aan de Rijksoverheid melden of en hoe ze het geld hebben besteed. Dit doen zij via de methodiek SiSa: single information, single audit. Dit betekent een eenmalige informatieverstrekking en eenmalige accountantscontrole. Ook de SPUK SPORT is vormgegeven volgens deze SiSa-methodiek.

Een compensatie-uitkering wordt voor ten hoogste een jaar verleend, omdat er wordt uitgegaan van het begroot bedrag per jaar. Een bepaald project waarvoor een gemeente een uitkering aanvraagt kan een langere tijdsduur hebben dan een jaar, maar de uitkering zal altijd voor ten hoogste een jaar worden verleend omdat alleen rekening wordt gehouden met het begroot bedrag van het komende jaar.

Net als bij de BOSA geldt ook voor de SPUK SPORT dat een activiteit slechts eenmaal voor een compensatie-uitkering of subsidie in aanmerking komt. In het geval dat een gemeente en een vereniging co-eigenaar van een sportaccommodatie zijn, kan er voor een renovatie van die sportaccommodatie ofwel een subsidie op grond van de BOSA worden aangevraagd, ofwel een uitkering op grond van de SPUK SPORT. Daarbij wordt aangehouden dat alleen de organisatie op wiens naam de offerte en factuur staan een aanvraag kan indienen.

¹¹ Mulier Instituut, (2015). *Gemeentelijke uitgaven aan sport*.

3 Resultaten

Dit hoofdstuk beschrijft de resultaten van dit evaluatieonderzoek. Paragraaf 3.1 geeft een beschrijving van de effectiviteit van de BOSA en de SPUK SPORT. Vervolgens komt in paragraaf 3.2 de waarde van een goede beleidstheorie aan bod, waarbij de huidige beleidstheorie voor zowel de BOSA als de SPUK SPORT schematisch wordt weergegeven. Enkele belemmeringen en potentiële beleidsverbeteringen voor beide regelingen komen aan bod in paragrafen 3.3 t/m 3.5. In paragraaf 3.6 wordt vervolgens ingegaan op eventueel nieuw nationaal sportbeleid. Het hoofdstuk wordt tenslotte afgesloten met een beknopte beschrijving van enkele overige resultaten.

3.1 BOSA en SPUK SPORT zijn doeltreffende beleidsinstrumenten en moeten behouden worden

3.1.1 BOSA en SPUK SPORT leveren een belangrijke bijdrage aan het bouwen, onderhouden en het realiseren van andere investeringen in sportaccommodaties

Amateursportorganisaties en gemeenten zijn blij met de subsidie of uitkering die zij krijgen via de BOSA of de SPUK SPORT. Bovendien blijkt uit zowel de interviews als het klantreisonderzoek dat deze regelingen een belangrijke bijdrage leveren aan het doen van investeringen in sportaccommodaties.

BOSA

Aanvragers van de BOSA geven aan dat de subsidie een voorwaarde is om investeringen mogelijk en/of rendabel te maken. De BOSA draagt op drie verschillende manieren bij aan de investeringen die door amateursportorganisaties zijn gedaan. Ten eerste geeft 24% van de aanvragers aan dat zij zonder de BOSA de investering in het geheel niet gedaan zou hebben (figuur 3.1). Dit betekent dus dat voor deze groep de subsidie een randvoorwaarde is om de investering überhaupt te kunnen realiseren. Daarnaast heeft een kwart van de aanvragers aan door de BOSA omvangrijker kunnen investeren. Het derde effect van de BOSA is dat investeringen eerder in de tijd worden gedaan. Eén op de vijf aanvragers geeft aan dat dat het meest van toepassing is voor hun investering. In de interviews werd dit overigens als voornaamste effect van de BOSA genoemd.

Figuur 3.1: Resultaten over effect BOSA. Bron: Klantreisonderzoek BOSA en SPUK SPORT 2021 (Motivaction)

Uit interviews blijkt dat investeringen die door de BOSA eerder plaatsvinden, voornamelijk investeringen zijn die niet jaarlijks plaatsvinden, zoals energiebesparende maatregelen. Meerdere amateursportorganisaties gaven in interviews aan dat zij werken met een spaarpotje waarmee dergelijke investeringen worden betaald. Deze investeringen kunnen pas betaald worden als de spaarpot voldoende gevuld is. Wanneer 30% van de investering gesubsidieerd wordt, betekent dit dat de spaarpot eerder vol genoeg is om de investering te realiseren. Uit enkele interviews bleek dat deze investeringen zonder de BOSA alleen mogelijk zijn uit sponsoring of door de contributie te verhogen.

Slechts 23% van de amateursportorganisaties die tussen juni 2020 en juni 2021 een aanvraag hebben ingediend bij de BOSA geeft aan dat zij zonder de subsidie dezelfde investering op hetzelfde tijdstip gedaan zouden hebben. Dit worden ook wel de free-riders genoemd. Dit aandeel is iets afgenomen met het jaar daarvoor toen de BOSA 25% free riders telde.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat de BOSA van toegevoegde waarde is voor amateursportorganisaties bij het doen van investeringen in sportaccommodaties en daarmee bijdraagt aan het bereiken van de beleidsdoelstellingen.

SPUK SPORT

De SPUK SPORT is in tegenstelling tot de BOSA een directe één op één vervanging van de tot 2019 geldende mogelijkheid voor btw-teruggave bij de Belastingdienst. Gemeenten zien de SPUK SPORT daardoor ook als een compensatie van het wegvallen van de btw-compensatie per 2019. Door de toegenomen administratieve last (zie paragraaf 3.4) en de onzekerheid of de btw van uitgaven aan hardware en exploitatie van sportaccommodaties 100% vergoed worden (zie paragraaf 3.5), hebben gemeenten over het algemeen een wat negatieve houding tegenover de SPUK SPORT.

Desondanks lijkt de SPUK SPORT wel een belangrijke financiële regeling voor gemeenten. Het doel van de SPUK SPORT is o.a. het voorkomen van bezuinigingen in de sport en het voorkomen van een verhoging van huurtarieven voor verenigingen, als gevolg van het wegvallen van de btw - compensatie. Het Mulier Instituut monitort jaarlijkse de sportuitgaven van gemeenten. Uit de Monitor sportuitgaven gemeenten 2019¹² blijkt dat de netto uitgaven van gemeenten aan sport in 2019 € 1,11 miljard bedroegen. Hiermee waren deze uitgaven met 2,8% toegenomen in vergelijking met 2018. Deze toename komt vrijwel overeen met de inflatie over deze periode (2,6%). Hierdoor kan worden gesteld dat bezuinigingen in de sport voorkomen lijken te zijn. Het is aannemelijk dat de SPUK SPORT een bijdrage heeft geleverd aan het voorkomen van bezuinigingen, al kan dat op basis van alleen deze vergelijking niet hard worden gemaakt.

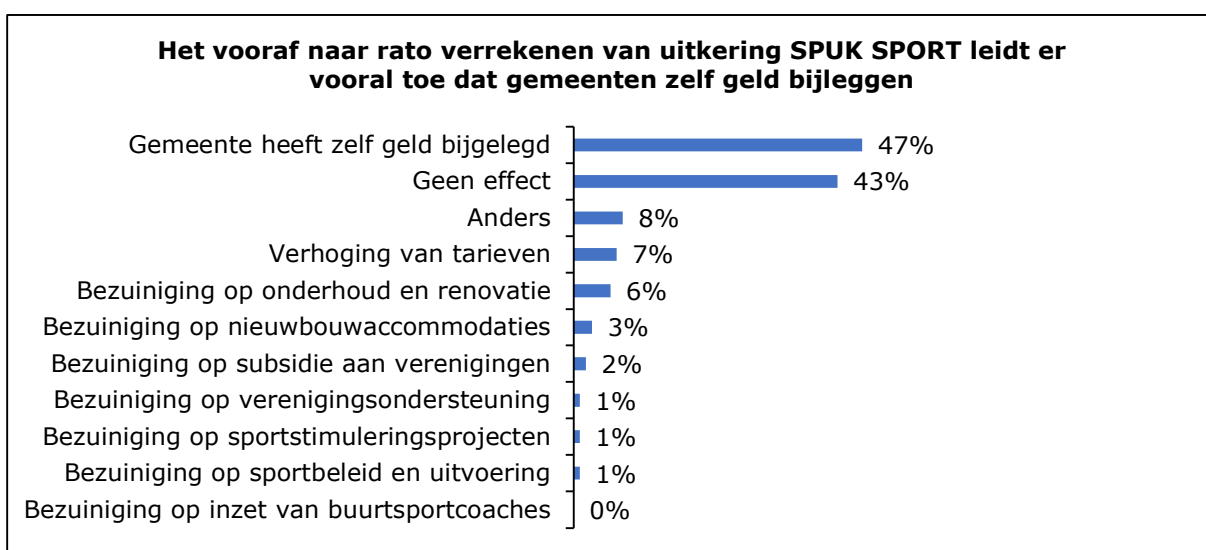
Om een beter beeld te krijgen van de werking en effectiviteit van de SPUK SPORT is in 2020 via het gemeentepanel van Mulier Instituut onderzocht in welke mate de SPUK SPORT bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen van het gemeentelijk sportbeleid. Daar waar ruim een kwart van de gemeenten aangeeft dat de SPUK SPORT in (hele) grote mate bijdraagt, geeft ook ruim één op de vijf gemeenten aan dat de SPUK SPORT geen bijdrage levert aan het behalen van de gemeentelijke doelstellingen van het sportbeleid. Dat bovendien bijna de helft van de geënquêteerden gebruik heeft gemaakt van de antwoordoptie 'neutraal', geeft mogelijk ook aan dat het lastig is deze vraag te beantwoorden. De SPUK SPORT draagt namelijk 'slechts' voor 17,5% bij aan de financiering van het gemeentelijk sportbeleid. Hiermee is de bijdrage van de SPUK SPORT voor een grote groep gemeenten mogelijk te laag om te concluderen dat de SPUK SPORT in (hele) grote mate bijdraagt aan het behalen van de doelstellingen.

¹² Mulier Instituut, (2019). *Monitor sportuitgaven gemeenten 2019*.

In welke mate heeft de SPUK SPORT bijgedragen aan het behalen van de doelstellingen van het sportbeleid van de gemeente waar u voor werkt?	
Antwoordcategorieën	%
In hele grote mate	5
In grote mate	21
Neutraal	44
In kleine mate	6
In hele kleine mate	1
Niet	22

Tabel 3.1: Resultaten over bijdrage SPUK SPORT aan behalen doelstellingen gemeentelijk sportbeleid. Bron: VSG Gemeentepanel 2020, Mulier Instituut

Tevens zijn vorig jaar de gevolgen onderzocht van het in eerste instantie naar rato uitkeren van de SPUK SPORT in plaats van een 100% btw-compensatie. Voor iets minder dan de helft van de gemeenten (43%) had dit geen effect (figuur 3.2). Daarnaast hebben veel gemeenten zelf geld bijgelegd om het (achteraf gezien tijdelijke) verschil in financiering te overbruggen. Echter, het naar rato uitkeren van de SPUK SPORT betekende voor een deel van de gemeenten dat zij bezuinigingen hebben doorgevoerd en 7% heeft hierdoor haar tarieven verhoogd. Dergelijke percentages en de omvang van bezuinigingen en tariefverhogingen zullen alleen maar hoger en omvangrijker worden als bijvoorbeeld de gehele SPUK SPORT uitkering afgeschaft zou worden.

Figuur 3.2: Resultaat over gevolgen naar het naar rato uitkeren van de SPUK SPORT voor de uitvoering van gemeentelijk sportbeleid in 2019. Bron: VSG Gemeentepanel 2020, Mulier Instituut. Noot: percentages tellen op tot meer dan 100% omdat meerdere antwoorden mogelijk zijn.

Dit beeld werd bevestigd in de interviews, waarin meerdere gemeenten aangaven dat een afschaffing van de SPUK SPORT vermoedelijk zal leiden tot grote bezuinigingen en/of tariefverhogingen. Dit zou betekenen dat het onderhoud van sportaccommodaties later wordt uitgevoerd dan wenselijk of dat bijvoorbeeld sportverenigingen en zwembaden door hogere huurprijzen van de gemeente hun contributie of toegangsprijzen moeten verhogen.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de SPUK SPORT voor gemeenten van toegevoegde waarde lijkt om de uitvoering van het gemeentelijk sportbeleid te financieren, zonder bezuinigingen of verhoging van tarieven door te moeten voeren. Hiermee draagt de SPUK SPORT bij aan het bereiken van haar beleidsdoelstellingen.

3.1.2 Belemmeringen om (meer) te investeren in sportaccommodaties vergelijkbaar met vorig jaar

De ervaren belemmeringen om (meer) te investeren in sportaccommodaties bleken dit jaar vergelijkbaar met de belemmeringen die vorig jaar in de Tussenevaluatie van de BOSA en de SPUK SPORT¹³ aan het licht kwamen.

Allereerst bleek het drempelbedrag van minimaal € 5.000 subsidie om in aanmerking te komen voor de BOSA een nog belangrijkere drempel te zijn dan dat het mogelijk vorig jaar al was. Het hoge minimale investeringsbedrag om gebruik te kunnen maken van de BOSA zorgt voor uitsluiting van voornamelijk kleinere verenigingen die in een jaar tijd niet aan dit bedrag komen. In paragraaf 3.3 wordt hier uitgebreider aandacht aan gegeven.

Daarnaast kwam in interviews opnieuw naar voren dat de financiële weerbaarheid van amateursportorganisaties en gemeenten van groot belang is voor het kunnen betalen van kosten voor bouw en onderhoud en het realiseren van andere investeringen in sportaccommodaties.

Zoals eerder beschreven geldt met name voor investeringen in de prioritaire maatregelen, zoals verduurzaming, dat deze door een vereniging pas gerealiseerd kunnen worden als de spaarpot voldoende gevuld is om de investering te kunnen betalen. Mogelijk dat de Sportlening Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) deze belemmering gedeeltelijk kunnen wegnemen. Via deze wegen kunnen sportverenigingen een lening afsluiten tegen een laag rentepercentage en kunnen zij een borgstelling aanvragen om een bancaire lening af te sluiten. Hier wordt door verenigingen dan ook meermaals gebruik van gemaakt. Uit het BNG Duurzaamheidsfonds jaarverslag 2020¹⁴ blijkt dat in 2020 48 sportverenigingen deze lening hebben afgesloten met een totale leensom van € 3,75 miljoen. SWS meldt in hun Jaarrapport 2020¹⁵ dat er in 2020 137 borgstellingen zijn verstrekt met een totale waarde van € 12,3 miljoen. Hiermee zijn € 58,5 miljoen aan investeringen tot stand gekomen. Nog nooit zijn er in een jaar zo veel borgstellingen verstrekt, en ook in 2021 zijn er na zes maanden al 106 borgstellingen toegekend. Sportverenigingen lijken ondanks de coronacrisis dus wel te willen investeren in hun sportaccommodatie.

Ook de belangrijke rol van gemeenten om te investeren in sportaccommodaties kwam opnieuw naar voren. Zij zijn vaak eigenaar van (een deel van) de accommodatie. Investeringen in sportaccommodaties zijn daarin in sterke mate afhankelijk van de financiële weerbaarheid en de bereidheid van gemeenten om hierin te investeren. Sportverenigingen zijn over het algemeen één voor één aan de beurt, met name als het gaat om grote uitgaven zoals dat van een nieuw sportveld. Hetzelfde geldt ook voor investeringen die bijvoorbeeld op de lange termijn rendabel zijn, zoals zonnepanelen. Er zijn gemeenten die hier belang aan hechten en ook als het om een niet-rendabele investering gaat, bereid zijn hierin te investeren. Daarentegen kwam het in verschillende interviews ook naar voren dat de vereniging niet de financiële steun krijgt van de gemeente om investeringen in bijvoorbeeld onderhoud of verduurzamende maatregelen te realiseren. Zelfs als deze investeringen noodzakelijk of rendabel lijken te zijn.

Mogelijk zouden gemeenten ook gestimuleerd moeten worden met een financiële prikkel om (meer) te investeren in het verduurzamen van sportaccommodaties. Hierbij zou het subsidiepercentage voor dergelijke maatregelen hoger moeten liggen dan de standaard uitkering via de SPUK SPORT van 17,5%. Uit de tussenevaluatie van 2020¹⁶ bleek dat een subsidie van 30% voor verduurzamingsmaatregelen bij de BOSA doeltreffend is voor sportverenigingen. Door dit voor gemeenten op een vergelijkbare manier in te richten als bij de BOSA, is de verwachting dat dit ook bij de SPUK SPORT doeltreffend zal zijn. Om welk subsidiepercentage het hier moet gaan, zal

¹³ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), (2020). *Tussenevaluatie Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en Regeling specifieke uitkering stimulering (SPUK SPORT)*.

¹⁴ Stichting BNG Duurzaamheidsfonds (2020). *Jaarverslag 2020*.

¹⁵ Stichting Waarborgfonds Sport (2020). *Jaarverslag en Jaarrekening 2020*.

¹⁶ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), (2020). *Tussenevaluatie Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en Regeling specifieke uitkering stimulering (SPUK SPORT)*.

verder moeten worden onderzocht. Doordat de SPUK SPORT zich richt op gemeenten in plaats van amateursportorganisaties, is de verwachting dat de maatregel bij de SPUK SPORT minder doeltreffend zal zijn dan bij de BOSA. Dit komt doordat gemeenten vanuit hun maatschappelijke rol mogelijk eerder geneigd zijn om te investeren in verduurzaming. Desondanks blijkt uit interviews dat een financiële prikkel (een deel van de) gemeenten zal stimuleren om te investeren in verduurzamingsmaatregelen. Het is een aanbeveling om het door de onderuitputting overgebleven uitkeringsbudget van de SPUK SPORT in te zetten om gemeenten met een hoger subsidie- of uitkeringspercentage te stimuleren om te investeren in verduurzaming van sportaccommodaties. Al zal daarbij wel van te voren nog goed gekeken moeten worden naar de verwachte doelmatigheid en doeltreffendheid van deze beleidsinterventie.

3.1.3 Tevredenheid van aanvragers over de uitvoering van de BOSA en de SPUK neemt toe

Aanvragers van de BOSA beoordeelden het aanvraagproces met een 7,7. Dat is een significante verbetering ten opzichte van de 7,1 van vorig jaar. De tevreden aanvragers vinden dat het proces duidelijk en soepel verliep. Bovendien zijn zij tevreden over de goede communicatie en duidelijke website. Aanvragers die een onvoldoende gaven, vinden het proces te ingewikkeld en de afhandelingstermijn te lang. Ook kostte het hen te veel tijd om een aanvraag in te dienen.

Aanvragers van de SPUK SPORT beoordeelden het aanvraagproces met een 6,8. Ook dit is significant hoger dan vorig jaar, toen zij het proces nog beoordeelden met een 6,2. Tevreden aanvragers vinden dat het proces helder en duidelijk is. Zij zien met name verbeteringen in het feit dat het proces duidelijker en sneller verloopt. Bovendien vindt men de informatievoorziening, waaronder via de website, verbeterd. Ontevreden aanvragers zijn met name ontevreden, omdat het hen veel tijd kost om de aanvraag in te dienen.

Aanbeveling

Vanwege de belangrijke bijdrage die de BOSA en de SPUK SPORT hebben voor het bouwen, onderhouden van en investeringen in sportaccommodaties, is het aan te bevelen beide beleidsinstrumenten ook in de toekomst in te blijven zetten. Zij het met enkele aanpassingen die in de volgende paragrafen aan bod komen.

3.2 Huidige beleidstheorieën onduidelijk; zouden beter geformuleerd en onderbouwd moeten worden

3.2.1 Beleidstheorieën en doelen zijn beperkt geformuleerd en onderbouwd

Bij de ontwikkeling van het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT lijkt nauwelijks aandacht besteed te zijn aan een goed geformuleerde en onderbouwde beleidstheorie. Hierdoor is het onduidelijk hoe het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT volgens het ministerie van VWS zou moeten bijdragen aan het realiseren van de beoogde beleidsdoelen.

Bij de vorming van beleid wordt aangeraden vooraf een beleidstheorie op te stellen¹⁷. De beleidstheorie is een beschrijving van het beleid, de doelen van dit beleid en de motivering voor (of theorie achter) het beleid (artikel 3 RPE, lid 2). Bij het opstellen van een beleidstheorie is het vooral van belang om de achterliggende veronderstellingen over de bijdrage van het beleidsinstrument aan het beleidsdoel boven water te krijgen (waarom zal deze interventie bijdragen aan het doel?). Door hier vooraf over na te denken en de veronderstellingen te onderbouwen met resultaten uit (wetenschappelijke) onderzoeken, zal de kans op een effectieve beleidsinterventie toenemen.

¹⁷ Staatscourant (2014). *Regeling periodiek evaluatieonderzoek*.

In de gesprekken met het ministerie van VWS is geprobeerd te achterhalen wat de aanleiding was van het opzetten van de BOSA en de SPUK SPORT, wat de beleidsdoelen zijn van deze regelingen en hoe zij bijdragen aan het bereiken van die doelen. Dit met als doel om met terugwerkende kracht voor beide beleidsinstrumenten een schematische weergave van de beleidstheorie op te stellen. Deze komen in de volgende twee subparagrafen aan bod.

3.2.2 *Beleidstheorie BOSA*

Ondanks dat de verbreding van de btw-vrijstelling aanleiding was tot het opstellen van de BOSA, staat de subsidieregeling volgens het ministerie van VWS eigenlijk los van het compenseren van de btw. De regeling kijkt daarom ook op verschillende punten af van de tot 2019 geldende btw-aftrek¹⁸.

Voor de BOSA geldt namelijk dat de subsidie de ontwikkeling en de instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen moet stimuleren. De subsidie zou in eerste instantie moeten bijdragen aan het realiseren van investeringen in bouw, onderhoud, exploitatie, inhuur en de aanschaf van sportmaterialen. In gesprek met het ministerie van VWS bleek dat deze investeringen zouden moeten leiden tot kwalitatief goede sportaccommodaties. Of, zoals beschreven in de Monitor Sportakkoord¹⁹: "Functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur". Om te bepalen in hoeverre dit ook daadwerkelijk het geval is, zal een meta-onderzoek plaats moeten vinden waaruit blijkt of en in hoeverre het aannemelijk is dat de verschillende stappen in de beleidstheorie elkaar opvolgen. In eerdere onderzoeken zijn delen van de beleidstheorie wel al onderzocht. Deze informatie kan worden gebruikt als input voor een meta-onderzoek.

De BOSA heeft echter meer beleidsdoelen, die gedeeltelijk gedurende de looptijd zijn toegevoegd. Zo beoogt het ministerie van VWS met de BOSA ook om investeringen in energiebesparing en duurzame energieopwekking te stimuleren. Bovendien worden investeringen in het toegankelijk maken van sportaccommodaties voor mensen met een beperking aanvullend gesubsidieerd, zodat zij niet belemmerd worden om sportieve activiteiten te ondernemen. Tenslotte wordt sinds 2020 met de BOSA ook beoogd om de veiligheidsbeleving op sportaccommodaties te verhogen en worden in het kader van het Klimaatakkoord investeringen in klimaatadaptatie en circulariteit gestimuleerd om zo o.a. meer CO₂-reductie te stimuleren.

Met de input van verschillende documentatie en op basis van de gesprekken met het ministerie van VWS is door de onderzoekers de beleidstheorie van de BOSA schematisch opgesteld (figuur 3.3). Hierbij geldt dat er bij elke pijl een veronderstelling is dat het één ook leidt tot het ander.

Naast de eerder genoemde beleidsdoelstellingen, is door de onderzoekers ook nog een volgende doelstelling in de beleidstheorie opgenomen: toename sportdeelname. Op dit moment is dat geen directe beleidsdoelstelling van de BOSA, vandaar dat dit blokje grijs gekleurd is. Uit onderzoek²⁰ blijkt ook dat de relatie tussen de kwaliteit van individuele sportaccommodaties en sportdeelname beperkt is in Nederland. Dit komt o.a. door de grote veelzijdigheid aan sportaccommodaties waaruit gekozen kan worden, waardoor er altijd een andere accommodatie is waar men gebruik van kan maken als de kwaliteit niet voldoet aan de wensen. Bij accommodaties met een meer regionale functie zal de kwaliteit een grotere rol spelen omdat de keuze hier minder groot is. Of de BOSA dus zal bijdragen aan het verhogen van de sportdeelname lijkt dus onwaarschijnlijk.

Echter, het verhogen van de sportdeelname is ook geen doel van het Nationaal Sportakkoord. Hierin is namelijk de ambitie uitgesproken dat iedereen in Nederland nu en in de toekomst zonder belemmeringen in een veilige en gezonde omgeving plezier in sport en bewegen kan hebben. De

¹⁸ Staatscourant, (2018). *Regeling houdende regels voor de subsidiëring van de bouw en het onderhoud van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen*

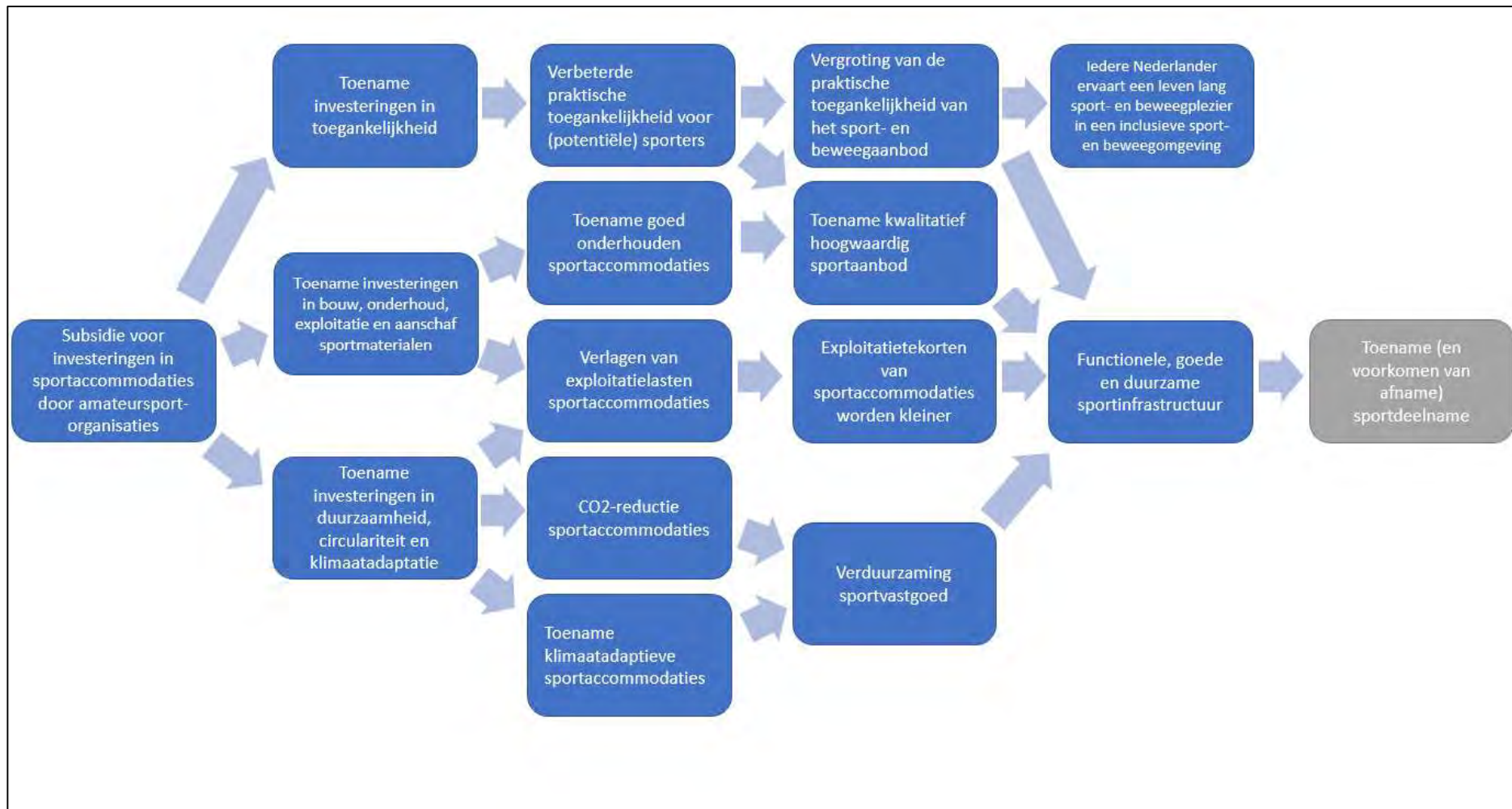
¹⁹ Mulier Instituut, (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland'*

²⁰ Hoekman, R.H.A., (2018). *Sport policy, sport facilities and sport participation*.

reden voor de onderzoekers om toch de sportdeelname als doelstelling op te nemen in de beleidstheorie is om de vraag te stellen: zou het beleid niet veel meer gericht moeten worden op een hogere sportdeelname, met alle positieve gevolgen van dien voor de volksgezondheid en het welzijn van Nederlanders? In paragraaf 3.6 wordt hier uitgebreider op ingegaan.

Aanbeveling

Het wordt aanbevolen om bij de vormgeving van een nieuwe BOSA, die mogelijk na 2024 in werking treedt, een goed onderbouwde beleidstheorie op te stellen. Onderstaande eerste aanzet zou daarbij kunnen helpen. Hierbij zou elke pijl onderbouwd moeten worden met waarom het ministerie van VWS verwacht dat het één zal leiden tot het ander. Daarbij is het ook aan te bevelen om per doel indicatoren op te stellen, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt in hoeverre dat doel (door de BOSA) wordt bereikt. Dit helpt bij het goed vormgeven van beleid vooraf en bovendien kan gedurende de uitvoering beter worden nagegaan of de werking van de BOSA daadwerkelijk tot uiting komt zoals vooraf bedoeld.

Figuur 3.3: De door de onderzoekers geconstrueerde beleidstheorie van de BOSA

3.2.3 *Beleidstheorie SPUK SPORT*

De SPUK SPORT richt zich in tegenstelling tot de BOSA wel primair op het één op één compenseren van de btw-kosten waar voorheen de mogelijkheid tot btw-af trek was. Het was een belangrijke wens van de gemeenten om 100% gecompenseerd te worden voor het geleden nadeel dat de nieuwe Europese wetgeving met zich mee zou brengen. In de gesprekken met het ministerie van VWS werd het compenseren van de btw als doel van de SPUK SPORT benoemd. Het compenseren van de btw is echter geen doel, maar een middel om een bepaald doel te bereiken. Het doel van de btw-compensatie bleek vervolgens te zitten in het voorkomen van bezuinigingen in bouw en onderhoud van sportaccommodaties wat negatieve impact zou kunnen hebben op een kwalitatief hoogwaardig sportaanbod. Bovendien zou de SPUK SPORT ervoor moeten zorgen dat de sport betaalbaar blijft voor eindgebruikers. Het niet compenseren van de btw zou mogelijk kunnen leiden tot hogere exploitatiekosten (door hogere huurprijzen van de gemeente) die uiteindelijk betaald moeten gaan worden door de eindgebruiker, bijvoorbeeld via hogere toegangs- of contributieprijs. Dat zou dan weer een negatief gevolg kunnen hebben voor de sportdeelname.

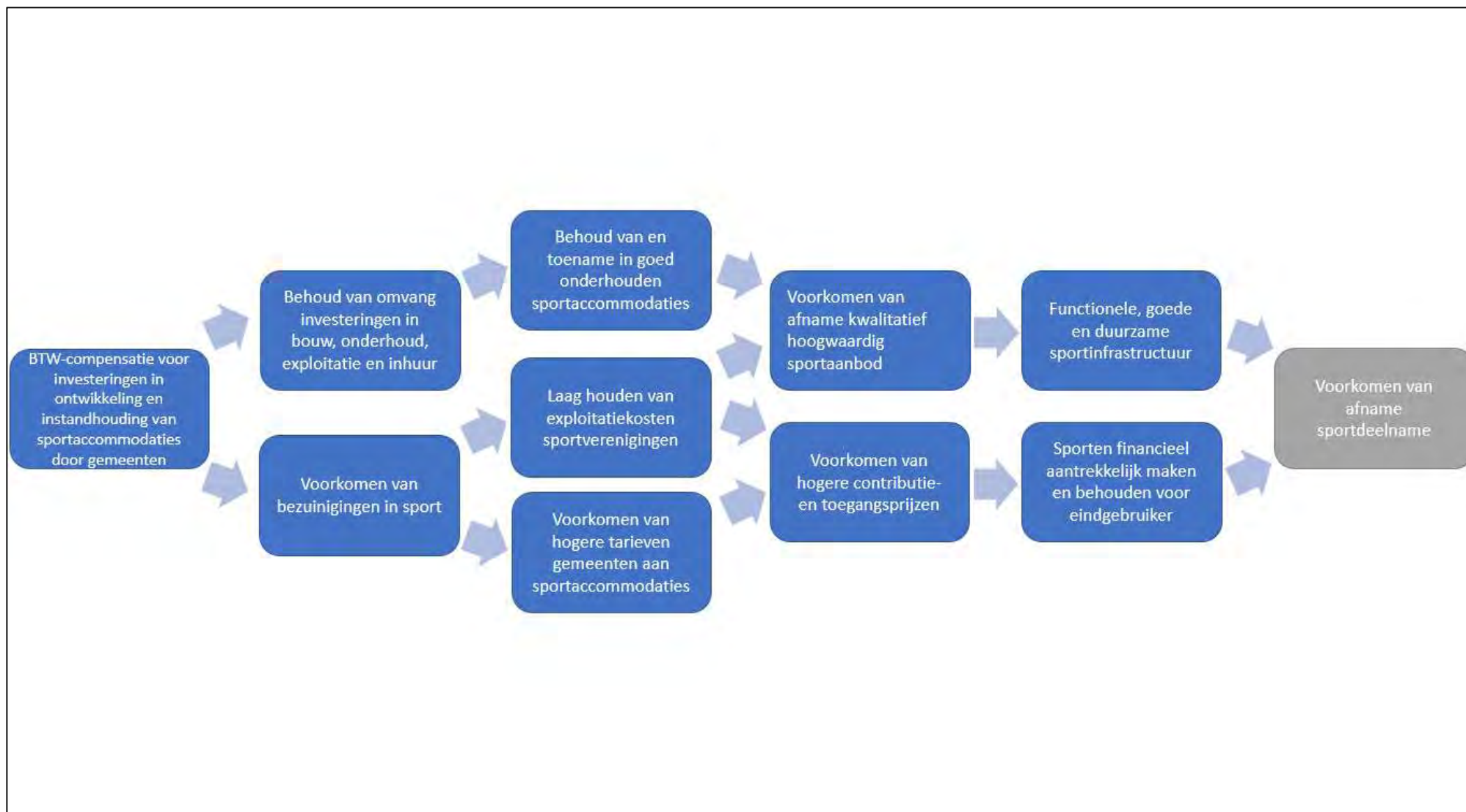
De door de onderzoekers geconstrueerde beleidstheorie van de SPUK SPORT is in hoofdlijnen schematisch weergegeven in figuur 3.4. Net als bij de beleidstheorie van de BOSA geldt dat er bij elke pijl een veronderstelling is dat het één ook leidt tot het ander.

De beleidstheorie van de SPUK SPORT is iets overzichtelijker dan die van de BOSA en is in tegenstelling tot de BOSA met name geformuleerd op het behouden en voorkomen van in plaats van stimuleren. Dit heeft te maken met het feit dat de SPUK SPORT een één op één btw-compensatieregeling is voor kosten waar voorheen de mogelijkheid tot btw-af trek was. De beleidstheorie is dus geformuleerd ten opzichte van het wegvallen van de mogelijkheid op btw-af trek. Voor de SPUK SPORT geldt dat de regeling niet alleen bij zou moeten dragen aan een functionele, goede en duurzame sportinfrastructuur, maar sport ook financieel betaalbaar moet maken en houden voor eindgebruikers.

Bovendien is ook hier de doelstelling over de sportdeelname opgenomen. Ook het voorkomen van een afname in sportdeelname is op dit moment geen directe beleidsdoelstelling van de SPUK SPORT. Net als eerder bij de BOSA beschreven, geldt ook hier de vraag: zou het beleid niet veel meer gericht moeten worden op een hogere sportdeelname, met alle positieve gevolgen van dien voor de volksgezondheid en het welzijn van Nederlanders?

Aanbeveling

Het wordt aanbevolen bij de vormgeving van een nieuwe SPUK SPORT, die mogelijk na 2024 in werking treedt, een goed onderbouwde beleidstheorie te formuleren met inhoudelijk betere beleidsdoelen. Onderstaande eerste aanzet zou daarbij kunnen helpen. Net als bij de BOSA zou hierbij elke pijl onderbouwd moeten worden met waarom het ministerie van VWS verwacht dat het één zal leiden tot het ander. Daarbij is het ook aan te bevelen om per doel indicatoren op te stellen, waarmee inzichtelijk kan worden gemaakt in hoeverre dat doel (door de SPUK SPORT) wordt bereikt. Dit helpt bij het goed vormgeven van beleid vooraf en bovendien kan gedurende de uitvoering beter worden nagegaan of de werking van de SPUK SPORT daadwerkelijk tot uiting komt zoals vooraf bedoeld.

Figuur 3.4: De door de onderzoekers geconstrueerde beleidstheorie van de SPUK SPORT

3.3 Het minimale investeringsbedrag bij de BOSA zorgt voor uitsluiting van kleinere amateursportorganisaties en zou verlaagd moeten worden

De huidige opzet van de BOSA benadeelt de concurrentiepositie van de kleine sportverenigingen ten opzichte van de grotere sportverenigingen. Op dit moment geldt namelijk een minimaal drempelbedrag van € 5.000 aan subsidie om gebruik te kunnen maken van de BOSA. Dit staat gelijk aan een minimaal investeringsbedrag van € 16.667, uitgaande van alleen investeringen waarvoor 30% subsidie wordt verkregen. Bij alleen kosten die voor 20% vergoed worden is het minimale investeringsbedrag zelfs € 25.000. Het ministerie van VWS heeft voor dit drempelbedrag gekozen om de uitvoeringskosten in balans te laten zijn met de omvang van de subsidieverlening. Echter, veel kleinere verenigingen komen niet aan dit minimale investeringsbedrag per jaar, waardoor zij geen gebruik kunnen maken van de BOSA. Dit leidt tot een ongelijk speelveld tussen kleine en grote verenigingen. Het is wenselijk om ook deze kleinere verenigingen gebruik te laten maken van de BOSA, mede omdat de investeringen die zij doen ook bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelen van de BOSA.

Een belangrijke aanbeveling is daarom om het drempelbedrag voor de investeringen, en daarmee het minimale subsidiebedrag, te verlagen. Dit maakt de BOSA toegankelijker voor de kleinere verenigingen en draagt verder bij aan de beleidsdoelstellingen van de BOSA. In twee interviews werd genoemd dat een verlaging naar € 2.500 of € 3.000 voldoende zou moeten zijn om een grotere groep kleine verenigingen wel gebruik te kunnen laten maken van de BOSA.

Gegeven het feit dat er in 2020 een onderuitputting was van het BOSA-subsidiebudget met een omvang van ruim € 40 miljoen en er ook dit jaar sprake lijkt te gaan zijn van een ruime onderuitputting, zou er voldoende budget moeten zijn om de extra aanvragen van kleinere verenigingen te kunnen financieren. Hoeveel aanvragen er door deze verlaging van het drempelbedrag bij gaan komen is voornamelijk niet bekend en ook een inschatting maken is lastig. Uitgaande van een gemiddelde aanvraag voor kleine verenigingen van € 3.500 aan subsidie, zou voor 2.000 extra aanvragen een subsidiebudget nodig zijn van slechts € 7 miljoen. Het subsidiebudget lijkt dus toereikend genoeg te zijn om het drempelbedrag te verlagen en daarmee om ook de kleinere verenigingen gebruik te kunnen laten maken van de BOSA. Hiermee wordt een groter deel van het totale subsidiebudget van de BOSA benut om investeringen mogelijk te maken, waardoor het anders overgebleven subsidiebudget van de BOSA toch op een doelmatige en doeltreffende manier wordt ingezet.

De beoordeling van extra aanvragen, vraagt uiteraard ook meer capaciteit van de uitvoering. DUS-I verwacht dat, mede door efficiencyslagen in de afgelopen jaren, de uitvoering op korte termijn al kan worden aangepast om extra aanvragen te kunnen verwerken. Wel is dit uiteraard afhankelijk van hoeveel aanvragen er daadwerkelijk per jaar bij gaan komen.

Aanbeveling

Om ook kleinere verenigingen gebruik te laten maken van de BOSA, en zo het speelveld voor verenigingen gelijk te maken, wordt aanbevolen om het drempelbedrag van de BOSA subsidie te verlagen. Gegeven het feit dat het subsidiebudget nu niet volledig wordt benut, lijkt hier ook mogelijkheid toe.

3.4 Hoge administratieve lasten voor gemeenten bij aanvraag SPUK SPORT verminderen door voorschot op een andere manier vast te stellen

De huidige vormgeving van de SPUK SPORT, waarbij gemeenten in het begin van het kalenderjaar een aanvraag moeten indienen waarin de begrote uitgaven zijn opgenomen die onder de voorwaarden van de SPUK SPORT vallen, kost de gemeenten veel tijd. Bovendien is de uiteindelijke verantwoording en vaststelling aan het eind van het jaar leidend voor het bepalen van de uiteindelijke uitkering die een gemeente ontvangt. Het vooraf indienen van een aanvraag heeft dus enkel als nut dat gemeenten een passend voorschot krijgen van de uitkering.

Het is daarom aan te bevelen om bij een eventueel vervolg van de SPUK SPORT per 2024 het voorschot vast te stellen middels een andere methode om zo de extra administratieve last van vooraf aanvragen bij de gemeenten weg te nemen.

Gemeenten dienen een aanvraag voor de SPUK SPORT in op basis van een begroting. Het kost gemeenten veel tijd om de kosten die onder de voorwaarden van de SPUK SPORT vallen op te halen uit de begroting. Bovendien moeten op deze kosten vaak berekeningen worden toegepast om het juiste bedrag op te nemen in de aanvraag voor de SPUK SPORT. Dit kost gemeenten veel meer tijd dan in het verleden, toen de btw-aftrek nog via de Belastingdienst liep. Ondanks dat de werkwijze in het verleden niet meer mogelijk is door de veranderde EU-wetgeving, is dit voor veel gemeenten nog steeds wel de situatie waar ze de huidige SPUK SPORT mee vergelijken.

Voor een eventuele nieuwe SPUK SPORT per 2024 is het van belang dat de administratieve lasten voor gemeenten zo veel mogelijk beperkt worden. Tegelijkertijd is het goed om te beseffen dat de toegenomen administratieve last bij de SPUK SPORT lang een punt van kritiek zal blijven, vanwege de vergelijking met de btw-compensatieregeling.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de administratieve last bij het aanvragen te minimaliseren. Het is hierbij wenselijk om de hoogte van het voorschot van te voren vast te stellen op basis van een variabele die een goede voorspeller is van de uiteindelijke uitgaven van een gemeente. Een eerste mogelijkheid is bijvoorbeeld om (een deel van) het budget van de SPUK SPORT evenredig te verdelen naar inwonersaantallen van gemeenten. Naast het voordeel dat de administratieve last wordt verminderd, is deze werkwijze ook bekend bij gemeenten. Deze verdeelsleutel van budget wordt namelijk vaker toegepast, zoals bijvoorbeeld via de Specifieke Uitkering Sportakkoord²¹.

De vraag is echter: In hoeverre is het inwonersaantal van een gemeente een goede voorspeller voor de uitgaven die onder de voorwaarden van de SPUK SPORT vallen? Uit een analyse²² van de vastgestelde bedragen in 2019 en 2020 blijkt dat een verdeling van het SPUK SPORT budget op basis van inwonersaantal afwijkt van de daadwerkelijk vastgestelde bedragen, waarbij de mediaan van dit verschil in absolute zin op 52% ligt (gemiddelde = 190%). Het hoge gemiddelde wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door negentien²³ gemeenten die veel minder geld uitgaven aan investeringen die onder de SPUK SPORT vallen dan dat je mogelijk zou verwachten op basis van het aantal inwoners in de betreffende gemeenten. Echter, als deze gemeenten buiten beschouwing gelaten zouden worden, wijkt de uitkering op basis van inwonersaantal nog steeds gemiddeld 85% (Mediaan = 48%) af van de vastgestelde uitgaven. Hiermee lijkt een verdeling van het uitkeringsbudget van de SPUK SPORT naar inwonersaantal geen hele nauwkeurige indicator voor de daadwerkelijke gemeentelijke uitgaven die onder de voorwaarden van de SPUK SPORT vallen.

Een alternatief is om het voorschot van de SPUK SPORT te bepalen op basis van de vastgestelde SPUK SPORT uitkeringen in eerdere jaren. Door de huidige vormgeving van de SPUK SPORT beschikt het ministerie van VWS volgend jaar via de verantwoording en vaststelling van de SPUK

²¹ Staatscourant, (2020). *Regeling houdende een specifieke uitkering voor lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken*.

²² In de analyse zijn alleen gemeenten meegenomen die zowel in 2019 als in 2020 een vaststelling hebben gekregen op hun aanvraag en dus een SPUK SPORT uitkering in beide jaren hebben ontvangen.

²³ Bij negentien gemeenten week het bedrag dat op basis van inwonersaantal verkregen zou worden meer dan 500% af van de vastgestelde SPUK SPORT bedragen in 2019 en 2020. Hiervan ging het bij twaalf gemeenten om een gemiddeld vastgesteld bedrag van minder dan € 30.000.

SPORT over de daadwerkelijke uitgaven die gemeenten in de voorgaande drie jaren (2019 t/m 2021) hebben gemaakt. Een gemiddelde van de vastgestelde uitgaven per gemeente in eerdere jaren ligt wellicht wel dichtbij de realiteit van de uitgaven voor toekomstige jaren.

Uit een eerste analyse over de vaststellingen van 2019 en 2020 blijkt dat de uitgaven van gemeenten die vallen onder de voorwaarden van de SPUK SPORT per jaar veel van elkaar verschillen. Zo week de uitkering per gemeente in 2020 af van de uitkering in 2019, waarbij de mediaan van dit verschil in absolute zin op 46% ligt (gemiddelde = 65%). Of gemiddelde uitgaven in eerdere jaren een goede voorspeller is voor toekomstige jaren zal moeten blijken. Daarvoor is op dit moment nog te weinig data beschikbaar. Bij de vaststellingen voor 2021 kan deze analyse opnieuw worden uitgevoerd, waarbij gekeken kan worden in hoeverre het gemiddelde van de vastgestelde uitkeringen in 2019 en 2020 afwijken van de vastgestelde uitkering in 2021.

Ondanks dat de gemeentelijke uitgaven die vallen onder de SPUK SPORT per jaar veel kunnen verschillen, lijkt deze werkwijze op het eerste oog een nauwkeurigere voorspeller van toekomstige uitgaven dan een verdeling op inwonersaantal.

Ten opzichte van de huidige werkwijze waarbij gemeenten van te voren de SPUK SPORT moeten aanvragen op basis van een begroting geldt voor beide alternatieve werkwijzen het voordeel dat gemeenten minder administratieve lasten zullen hebben en er geen strategisch gedrag mogelijk is bij de aanvraag (meer hierover in paragraaf 3.5). Daartegenover staat dan weer een belangrijk nadeel. Indien gemeenten in een jaar namelijk van plan zijn meer te investeren dan in eerdere jaren, bijvoorbeeld door de bouw van een sporthal, zullen zij vooraf vermoedelijk te weinig uitkering van de SPUK SPORT ontvangen.

Het is van belang om te voorkomen dat deze wenselijke investeringen die bijdragen aan het realiseren van een goede en duurzame sportinfrastructuur niet worden uit- of afgesteld, omdat men van te voren te weinig SPUK SPORT uitkering ontvangt. Uit de interviews met de gemeenten bleek dat dergelijke investeringen wel voor een gedeelte afhankelijk zijn van de SPUK SPORT uitkering, maar dat voor de meeste gemeenten niet uitmaakt dat deze kosten vooraf niet volledig via de SPUK SPORT gedekt worden. Het is aan te bevelen dat de uiteindelijke vaststelling van het uitkeringsbedrag nog wel achteraf plaatsvindt op basis van de verantwoording en vaststellingsaanvraag. Om ervoor te zorgen dat gemeenten investeringen niet uit- of afstellen indien het voorschot lager is dan hun verwachte uitgaven, is het van belang dat een garantie wordt gegeven dat gemeenten achteraf wel de volledige SPUK SPORT uitkering krijgen waar zij recht op hebben (hierover meer in paragraaf 3.5).

Tot slot is het bij een vormgeving van de SPUK SPORT waarbij het voorschot van te voren wordt vastgesteld wel wenselijk om ruimte te houden tussen het vooraf uitgekeerde SPUK SPORT budget en het totale budget. Als gemeenten namelijk hogere uitgaven hebben dan vooraf is uitgekeerd, is het van belang dat hun uitgaven wel volledig via de SPUK SPORT worden gecompenseerd. Het huidige uitkeringsbudget lijkt daarbij ruim voldoende.

Aanbeveling

Om de administratieve lasten voor gemeenten bij de aanvraag van de uitkering te verlagen, wordt aanbevolen om het voorschot op de uitkering bij een eventueel vervolg van de SPUK SPORT vanaf 2024 op een andere manier vast te stellen. Hierdoor zullen de administratieve lasten voor gemeenten lager zijn dan in de huidige vorm. Een verdeling op basis van investeringen die in eerdere jaren zijn gedaan, lijkt daarbij op het eerste oog de meest nauwkeurige voorspeller van de daadwerkelijke uitgaven. De beschikbare data voor deze analyse is echter nog beperkt, waardoor het aan te bevelen is deze analyse volgend jaar opnieuw te herhalen. Daarnaast zal de uiteindelijke hoogte van de uitkering, net als nu, bij de verantwoording en vaststelling wel achteraf moeten blijven plaatsvinden. Op die manier krijgen gemeenten achteraf een passende uitkering voor alle uitgaven die onder de voorwaarden van SPUK SPORT vallen.

3.5 Verschil in aangevraagd en vastgesteld uitkeringsbedrag SPUK SPORT kan mogelijk verkleind worden door andere opzet en communicatie over garantie van compensatie

De huidige manier van aanvragen en vaststellen van het uitkeringsbedrag van de SPUK SPORT leidt tot te hoge aanvragen vooraf en ruime terugvorderingen achteraf. Hier liggen verschillende oorzaken aan ten grondslag.

In 2019 hebben gemeenten in totaal voor bijna € 228 miljoen aan uitkering aangevraagd. In 2020 en 2021 is dit bedrag verder opgelopen naar respectievelijk bijna € 240 miljoen en € 242 miljoen. Door de strategisch hoge aanvragen van gemeenten is het uitkeringsplafond, dat de afgelopen drie jaar varieerde van € 182-188 miljoen, elk jaar op voorhand overschreden. Het ministerie van VWS heeft daardoor vooraf naar rato moeten verdelen. Dit kwam in de afgelopen jaren neer op een voorfinanciering van ongeveer 77%-80% van de uitkeringsaanvraag. Hierdoor kregen alle gemeenten wel een voorschot op hun aanvraag, zonder dat het uitkeringsbudget werd overschreden.

Echter, bij de verantwoording en vaststelling aan het eind van het jaar bleek de afgelopen twee jaar dat het beschikbare budget uiteindelijk bij lange na niet uitgeput wordt. Zo bedroeg het uiteindelijke gerealiseerde uitkeringsbedrag in 2019 slechts € 119 miljoen (tabel 3.2). In 2020 waren de uitgaven waarvoor SPUK SPORT uitkering kan worden ontvangen iets hoger, waardoor er over dat jaar in totaal € 134 miljoen is uitgekeerd. Hierdoor was er achteraf in beide jaren een onderuitputting van minimaal € 50 miljoen.

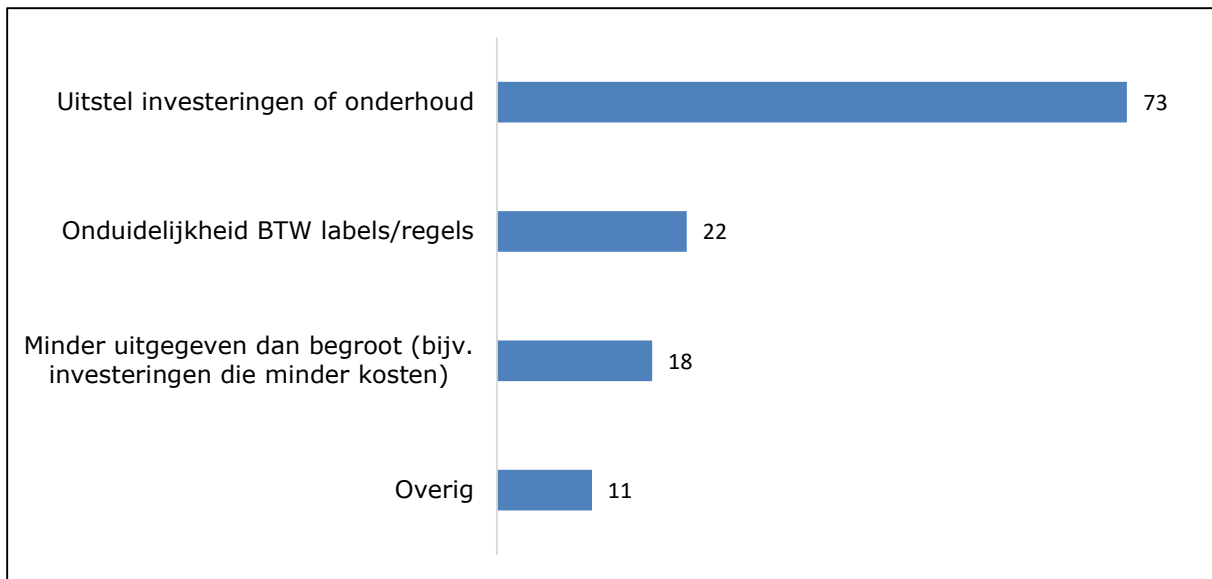
Jaar	Aantal Gemeenten	Totaal aangevraagd	Totaal verleend	Totaal gerealiseerd	Totaal te verlenen / vorderen
2019	347	€ 227.700	€ 185.000	€ 119.300	-€ 65.700
2020	348	€ 239.500	€ 188.000	€ 133.800	-€ 54.200
2021	335	€ 242.000	€ 182.000	-	-

Tabel 3.2. SPUK SPORT aanvragen in aantallen en omvang (x € 1.000) in 2019 t/m 2021. Bron: DUS-I; bewerking: Mulier Instituut en RVO

Doordat het merendeel van de gemeenten te veel had aangevraagd, heeft DUS-I bij deze gemeenten achteraf ook moeten terugvorderen. Daarentegen betekende de onderuitputting wel dat er achteraf voldoende budget was om gemeenten volledig te compenseren voor de kosten die zij gemaakt hebben en die onder de SPUK SPORT vallen.

Er zijn verschillende redenen waarom gemeenten veel meer uitkering aanvragen dan er budget beschikbaar is. Uit de interviews blijkt allereerst dat de begroting van gemeenten en daarmee de SPUK SPORT aanvraag, veelal niet overeenkomt met de daadwerkelijke uitgaven. Dit wordt onderbouwd met een vragenlijstonderzoek van het Mulier Instituut onder gemeenten die in 2019 vooraf meer hadden aangevraagd dan achteraf gerealiseerd. Hieruit bleek dat uitstel van investeringen of onderhoud de voornaamste reden is voor de afwijking tussen de daadwerkelijke uitgaven en de begroting (figuur 3.5). Een andere reden waarom gemeenten minder hadden uitgegeven dan begroot, was doordat bijvoorbeeld investeringen minder kosten.

Een tweede reden waarom gemeenten meer hadden aangevraagd dan achteraf gerealiseerd was de onduidelijkheid rondom de btw-regels.

Figuur 3.5: Redenen onderbesteding ten opzichte van bevoorschotte middelen; in aantallen gemeenten (n=118)

Bovendien zorgt het moeten werken met een uitkeringsbudget ervoor dat het voor gemeenten op voorhand niet zeker is of zij de volledige SPUK SPORT uitkering krijgen waar zij op basis van hun uitgaven recht op hebben. Het is voor hen daardoor onduidelijk hoe hoog de uitkering zal uitvallen. Aangezien het mogelijk is dat gemeenten achteraf niet volledig gecompenseerd worden indien zij meer investeren dan gepland omdat het budget op is, bouwen gemeenten een buffer op door op voorhand al meer uitkering aan te vragen dan zij waarschijnlijk nodig zullen hebben. Het loont dus, in eerste instantie, om veel uitkering aan te vragen, omdat een gemeente dat geld dan in ieder geval al op de rekening heeft staan.

De huidige opzet van de SPUK SPORT door vooraf een aanvraag in te dienen op basis van een begroting en het werken met een uitkeringsbudget dat naar rato wordt verdeeld indien deze overschreden wordt, levert twee belangrijke knelpunten op.

Ten eerste leidt het tot een op voorhand ruime overschrijding van het uitkeringsbudget. Een aanvraag op basis van een begroting blijkt onnauwkeurig en bovendien lokt het strategisch gedrag uit bij gemeenten. Zij vragen op voorhand een (te) hoge uitkering aan zodat er in ieder geval alvast geld beschikbaar is indien zij toch onverwachtse uitgaven hebben.

Ten tweede zorgt het uitkeringsbudget voor onzekerheid bij gemeenten over het krijgen van een volledige compensatie van de SPUK SPORT. Uit de interviews blijkt dat met name de onzekerheid over het achteraf krijgen van een volledige compensatie als men meer heeft geïnvesteerd dan vooraf is begroot en aangevraagd, als belemmerend wordt ervaren. Maar, zoals ook beschreven in paragraaf 3.1, zorgt de overschrijding van het uitkeringsbudget vooraf waardoor gemeenten een voorschot ontvangen van 77%-80% van hun aanvraag, er bij enkele gemeenten zelfs voor dat zij bezuinigingen doorvoeren en/of tarieven verhogen. Uit de interviews blijkt dat dit vermoedelijk niet per sé te maken heeft met een mindere uitkering vooraf, maar waarschijnlijk vooral omdat voor gemeenten niet bekend is of hun uitkering achteraf wél voor 100% wordt uitgekeerd.

Door, zoals eerder in het rapport genoemd, het voorschot te verdelen op basis van inwonersaantal of op basis van de gemiddelde uitgaven in eerdere jaren wordt voorkomen dat gemeenten onnauwkeurig aanvragen en kan strategische gedrag worden vermeden. Het wegnemen van de onzekerheid vooraf over het al dan niet volledig gecompenseerd worden via de SPUK SPORT is minder eenvoudig. Een 100% zekere btw-teruggave via de Belastingdienst, zoals dat tot 2019 kon, lijkt de beste optie, maar dat is door de veranderde EU-wetgeving niet meer mogelijk. Het werken met een uitkeringsbudget zal altijd tot een bepaalde mate van onzekerheid leiden. Echter, de

komende jaren zal vermoedelijk ook steeds duidelijker worden dat het huidige budget hoog genoeg is om alle gemaakte uitgaven die onder de SPUK SPORT vallen uit te keren.

Bovendien heeft de minister van VWS nu al de garantie gegeven alle uitgaven van gemeenten die onder de voorwaarden van de SPUK SPORT vallen achteraf via de SPUK SPORT gecompenseerd zullen worden. Ook als er meer door gemeenten wordt uitgegeven dan het beschikbare uitkeringsbudget. Uit de interviews blijkt echter dat gemeenten niet op de hoogte zijn van deze garantie. Dit lijkt dus onvoldoende met de gemeenten te zijn gecommuniceerd. Om deze onzekerheid van gemeenten over een al dan niet volledige SPUK SPORT compensatie weg te nemen, is het van belang om deze garantie en toezegging van de minister zo snel mogelijk duidelijk breed te communiceren. Hopelijk neemt hierdoor de onzekerheid af, waardoor gemeenten geen bezuinigingen gaan doorvoeren of tarieven gaan verhogen als zij vooraf slechts een gedeelte van het voorschot ontvangen.

Aanbeveling

Om bezuinigingen en tariefverhogingen te voorkomen, en de overvraging vooraf en de onderbesteding van de SPUK SPORT achteraf te verminderen, is het aan te bevelen om gemeenten zo snel mogelijk te informeren over de garantie en toezegging van de minister van VWS dat alle uitgaven die onder de SPUK SPORT vallen gecompenseerd zullen worden.

Bovendien zou een andere opzet van de SPUK SPORT per 2024 door het voorschot uit te keren op basis van inwonersaantal of de gemiddelde vastgestelde uitgaven in eerdere jaren, in plaats van een aanvraag op basis van een begroting, voorkomen dat gemeenten vooraf te veel aanvragen.

3.6 (Toekomstig) beleid zou zich meer moeten richten op het stimuleren van bewegen en het verhogen van de sportdeelname

Het huidige sportbeleid, waarbij breder wordt gekeken dan enkel de BOSA en de SPUK SPORT, richt zich in beperkte mate op het verhogen van de sportdeelname. Vanuit verschillende stakeholders is echter wel de wens uitgesproken om het beleid hier meer op in te zetten.

Het ministerie van VWS trekt jaarlijks ruim € 400 miljoen voor het Nationaal Sportakkoord uit. Hiervan is € 240 miljoen bestemd voor de BOSA en de SPUK SPORT. De resterende € 160 miljoen is het 'reguliere' budget van VWS voor sport, waarvan ongeveer € 130 miljoen is bestemd voor topsport, de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) en kennisbeleid/internationale zaken. Het 'vrije' budget voor het sportakkoord is ongeveer € 30 miljoen.

Met de BRC, dat o.a. als doel heeft om Nederlanders te motiveren voor deelname aan sport en/of cultuur, heeft het ministerie van VWS specifiek beleid om de sportdeelname onder Nederlanders te verhogen. Desondanks wordt vanuit verschillende hoeken, waaronder van de Nederlandse Sportraad, de wens uitgesproken om o.a. vanuit de Rijksoverheid meer en/of anders in te gaan zetten op het stimuleren van sporten en bewegen dan dat er nu gebeurt^{24,25}.

Daarom is ook in de stakeholdersessie, waar het onderzoek mee begon, gevraagd naar hoe het sportbeleid in haar algemeenheid (beter) vormgegeven zou moeten worden. Hieruit bleek een sterke behoefte en wens aan (meer) nationaal beleid met als primair doel om de sportdeelname te verhogen. Zoals eerder geconstateerd in deze evaluatie is een hogere sportdeelname niet een direct doel van de BOSA en de SPUK SPORT. Het is daarom een sterke wens van de stakeholders om nieuw beleid op te zetten en bestaand beleid te versterken dat zich richt op het verhogen van de sportdeelname. Hierbij is het uiteraard van belang om gebruik te maken van bestaande kennis en bewezen effectieve interventies om de sportdeelname te verhogen.

²⁴ Nederlandse Sportraad, (2020). *De opstelling op het speelveld*.

²⁵ Nederlandse Sportraad (2018). *Plezier in bewegen*.

Zo werd door de stakeholders aanbevolen om in te zetten op het stimuleren van sporten en bewegen bij (jonge) kinderen. Volgens hen valt er bij kinderen een grote bulk aan gezondheid (o.a. levensjaren) te winnen. Suggesties die gedaan werden, zijn bijvoorbeeld om (meer) te investeren in beweegonderwijs. Daarbij werd onder andere verwezen naar de beperkte inzet van gymdocenten in het basisonderwijs in de regio. Het is bovendien bewezen dat een brede motorische ontwikkeling bij kinderen onder andere bijdraagt aan het op oudere leeftijd blijven sporten en bewegen²⁶. Van jongs af aan vaardig in bewegen is dan ook terecht één van de pijlers in het Nationaal Sportakkoord. Het benadrukt het belang van het behalen van de doelstellingen van dit akkoord.

Bovendien werd in de stakeholdersessie benoemd dat de behoeften van sporters veranderen. Zo bleek enkele jaren gelden al uit de Rapportage Sport 2018²⁷ van het Sociaal Cultureel Planbureau dat men steeds meer behoefte heeft om zelf te bepalen wanneer je gaat sporten. Het overgrote deel van de sportbeoefening vindt dan ook alleen en ongeorganiseerd plaats (43%). Het is ook niet verrassend dat er steeds meer sportbeoefening buiten sportverenigingen plaatsvindt. Uit de Vrijetijdsomnibus (VTO)²⁸ blijkt dat in 2020 22% van de volwassen Nederlanders lid is van een sportvereniging. In 2012 was dit nog 25%. Deze verschuiving wordt ondersteund met de bevindingen in het brancherapport Sport en Bewegen in openbare ruimte²⁹ dat onlangs door Mulier Instituut is gepubliceerd. Meer dan negen op de tien Nederlanders gebruikt de openbare ruimte om te sporten of recreatief te bewegen. En de verwachting is dat de openbare ruimte steeds meer gebruikt zal worden om te sporten en bewegen.

Maar is de openbare ruimte in Nederland wel voldoende ingericht om daarin te kunnen sporten en bewegen? Om daar inzicht in te krijgen wordt er gekeken naar de Kernindicator Beweegvriendelijke Omgeving (KBO). De KBO geeft aan hoe beweegvriendelijke de leefomgeving is ingericht, waarbij onder andere gekeken wordt naar de aanwezigheid en bereikbaarheid van recreatief groen en water, sportaccommodaties en speelplekken in openbare ruimte. Gemiddeld scoort Nederland 60 van de 100 punten op de KBO. Er lijkt voor Nederland dus wel verbetering mogelijk op de beweegvriendelijkheid van onze leefomgeving. Vooral in niet-stedelijke gebieden scoort Nederland laag op de fysieke inrichting van de leefomgeving om sporten en bewegen te stimuleren.

Aanbeveling

Er lijkt een toenemende wens en behoefte te zijn voor nationaal beleid dat zich specifiek richt op het verhogen van de sportdeelname van de Nederlandse bevolking. Er is al veel onderzoek gedaan naar hoe de sportdeelname verhoogd kan worden en hoe Nederlanders gestimuleerd kunnen worden om (vaker) te sporten en te bewegen. Het is aan te bevelen deze kennis te benutten bij het vormgeven van toekomstig nationaal sportbeleid dat zich richt op het verhogen van de sportdeelname en het (vaker) in beweging krijgen van Nederlanders. Dit zal bijdragen aan de effectiviteit om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen.

²⁶ Sportgericht, (2020, nr. 6). *Brede motorische ontwikkeling van kinderen*.

²⁷ Sociaal en Cultureel Planbureau, (2018). *Rapportage sport 2018*.

²⁸ Centraal Bureau voor de Statistiek, (2021). *Vrijetijdsomnibus (VTO)*.

²⁹ Mulier Instituut, (2021). *Brancherapport sport en bewegen in de openbare ruimte*.

3.7 Overige resultaten

Naast hierboven genoemde hoofdresultaten worden hieronder nog een aantal overige resultaten beknopt beschreven.

3.7.1 *Op tijd duidelijkheid geven over vervolg BOSA en SPUK SPORT per 2024*

Verschillende doelgroepen van de BOSA en de SPUK SPORT hebben aangegeven dat het van belang is om op tijd duidelijkheid te geven over een eventueel vervolg van de BOSA en de SPUK SPORT. Het heeft voor beide aanvragers namelijk invloed op hun langetermijnplanning.

Verenigingen willen weten in hoeverre zij (grote) investeringen nog voor 2024 moeten doen en ook intermediairs geven aan dat zij verenigingen beter kunnen adviseren over het doen van investeringen als op tijd duidelijk is of de BOSA een vervolg krijgt. Voordeel van deze onduidelijkheid kan natuurlijk zijn dat verenigingen eerder gaan investeren, zodat zij nog gebruik kunnen maken van de BOSA. Nadeel is wel dat zij mogelijk onnodige en onwenselijke financiële risico's gaan nemen door (te grote) investeringen voor 2024 te realiseren.

Ook voor gemeenten is het van belang dat er tijdig wordt gecommuniceerd over een eventueel vervolg van de SPUK SPORT. Ook voor hen geldt dat de langetermijnplanning mogelijk spaak loopt als zij te laat op de hoogte worden gebracht over een eventueel vervolg van de SPUK SPORT. Als nog niet bekend is of de kosten die nu in aanmerking komen voor SPUK SPORT worden gedekt ook per 2024 uitgekeerd worden, zal in de plannings en begrotingen rekening moeten worden gehouden met het niet ontvangen van deze uitkering. Dit zal gevolgen hebben voor geplande investeringen in bijvoorbeeld de aanleg van een nieuwe sportaccommodatie of een nieuw sportveld.

Het is daarom aan te bevelen om op tijd duidelijkheid te geven over het vervolg van de BOSA en de SPUK SPORT per 2024. Concreet lijkt het eerste kwartaal van 2023 het uiterste communicatiemoment, maar hoe eerder hierover duidelijkheid wordt gegeven, hoe kleiner de gevolgen zullen zijn.

3.7.2 *Overzicht (financiële) mogelijkheden voor verenigingen*

Er lijkt bij verenigingen een sterke behoefte te zijn aan een overzicht van (financiële) mogelijkheden. Bij verenigingen zitten met name vrijwilligers die met beperkte tijd een bijdrage proberen te leveren aan hun verenigingen. Zij hebben daarom behoefte om in korte tijd een goed beeld te krijgen van de (financiële) mogelijkheden voor hun sportvereniging. Een goed voorbeeld is een onlangs verschenen artikel over financiële regelingen om kinderen te laten sporten en bewegen³⁰. Verenigingen hebben sterke behoefte aan een vergelijkbaar artikel, maar dan specifiek over de (financiële) mogelijkheden voor de doelgroep verenigingen.

3.7.3 *Complexiteit BOSA zit meer in de onduidelijkheid over de voorwaarden voor subsidie dan in de veelvoud aan prioritaire maatregelen*

De veelvoud van prioritaire maatregelen waarop 30% subsidie kan worden ontvangen weerhoudt aanvragers er niet van om in deze maatregelen te investeren. De complexiteit zit hem voor de BOSA met name in de onduidelijkheid over subsidiabele kosten, definities en voorwaarden/criteria. Dit geldt zowel voor de maatregelen waarvoor 20% subsidie kan worden verkregen als voor de prioritaire maatregelen die voor 30% worden gesubsidieerd. Hoewel uit het klantreisonderzoek bleek dat de tevredenheid hierop wel was toegenomen, bleek ook dat voor de aanvragers waarvoor

³⁰ <https://www.allesoversport.nl/thema/meedoen-door-sport-en-bewegen/deze-financiele-regelingen-zijn-er-om-kinderen-te-laten-sporten-en-bewegen/>

het aanvraagproces soms niet duidelijk was dat dit in toenemende mate te maken had met onduidelijkheid over welke kosten onder de regeling vallen.

Er is dus een sterke behoefte om meer duidelijkheid te geven over de voorwaarden waarop subsidie wordt verleend. Ondanks dat er nu op website van DUS-I een pagina te vinden is met 'vragen en antwoorden', wordt er door meerdere geïnterviewden een behoefte geuit om een overzicht te bieden met welke investeringen wel en niet onder de BOSA vallen. Dit betekent dat of de huidige pagina niet wordt gevonden, of niet voldoet aan de behoeften, of dat de aanvragers zich baseren op de periode voordat deze pagina was opgesteld.

Het is daarom aan te bevelen onderzoek te doen naar de vindbaarheid van de pagina 'vragen en antwoorden'. Daarnaast wordt aanbevolen om de beschrijving van de voorwaarden aan subsidiabele kosten nogmaals kritisch te bekijken of de lijst compleet is en waar mogelijk in simpelere taal beschreven kan worden.

3.7.4 BOSA-subsidie in huidige vorm lijkt niet voor alle prioritaire maatregelen effectief

Veel maatregelen waarop extra subsidie kan worden verkregen worden niet of nauwelijks aangevraagd. Vanuit maatschappelijk oogpunt zal het stimuleren van investeringen in energiebesparing, toegankelijkheid, circulariteit, klimaatadaptatie en veiligheidsbeleving altijd worden toegejuicht. Het is echter de vraag of het wel zinvol is om enkele van de maatregelen die onder deze thema's vallen in de huidige vorm te subsidiëren. Gezien het lage aantal aanvragen van enkele maatregelen is mogelijk ander beleid dan een subsidie van 30% effectiever.

Een voorbeeld is het thema veiligheidsbeleving. In 2021 (peildatum 1 september 2021) is dit thema 26 keer aangevraagd, maar slechts twee keer is de aanvraag verleend of vastgesteld. Hierdoor is op dit thema slechts € 300 subsidie verleend. De activiteiten die voor het thema veiligheidsbeleving uitgevoerd moeten worden om in aanmerking te komen van de BOSA lijken voor verenigingen niet uitvoerbaar. Bovendien is de bewijslast groot om aan te tonen dat de gesubsidieerde activiteiten daadwerkelijk hebben plaatsgevonden. Hiermee lijkt de subsidie voor het thema veiligheidsbeleving in haar huidige vorm geen stimulerend effect te hebben om de veiligheidsbeleving bij sportaccommodaties te verhogen.

Het is daarom aan te bevelen de verschillende prioritaire maatregelen tegen het licht te houden en af te vragen of een subsidie zoals in de huidige vorm wel het gewenste stimulerende effect heeft om de beleidsdoelen op deze onderwerpen te realiseren. Hierbij is het wel van belang ook de indirecte effecten van het opnemen van deze prioritaire maatregelen op bijvoorbeeld gemeentelijk beleid in kaart te brengen en mee te nemen in de analyse.

3.7.5 Criteria duurzaamheidsmaatregelen opnieuw en gedurende looptijd regelmatig kritisch bekijken

Meerdere verenigingen en intermediairs zijn kritisch op de criteria die met name gelden voor de duurzaamheidsmaatregelen. Als voorbeeld werd groene LED verlichting aangehaald. Een vereniging had bewust dit type LED verlichting aangeschaft, omdat volgens hen bewezen is dat dit licht een minder verstorende werking heeft voor flora en fauna. Echter, op het moment van aanvragen viel dit type verlichting nog niet binnen de criteria van de BOSA voor 30% subsidie. Inmiddels is dit wel aangepast, maar voor de vereniging kwam dit te laat. De criteria voor LED-verlichting leek in dit specifieke geval niet up-to-date. Bovendien werd de investering niet met terugwerkende kracht alsnog 30% vergoed. Het is daarom aan te bevelen de criteria van met name de duurzaamheidsmaatregelen opnieuw en ook gedurende de komende jaren met enige regelmaat kritisch tegen het licht te houden. Op die manier worden de gewenste investeringen blijvend gestimuleerd.

3.7.6 Doelgroep van de BOSA duidelijker definiëren

Uit de gesprekken met de medewerkers van DUS-I en het ministerie van VWS bleek dat de definitiebepaling van de doelgroep van de BOSA een knelpunt is in de uitvoering. Het blijkt lastig te zijn om een sluitende en wenselijke definitie te formuleren waardoor het nog steeds niet geheel duidelijk is welke organisaties (deels) wel en niet gebruik mogen maken van de BOSA. Een voorbeeld waarbij de huidige definitiebepaling niet volstaat, is de definitie van amateursport. In hoeverre mag een amateurvoetbalvereniging waarbij alleen spelers in het eerste seniorenelftal betaald worden, gebruik maken van de BOSA? Dit is één van de voorbeelden waarbij de huidige definitie van de doelgroep niet volstaat. Het is aan te bevelen de doelgroep duidelijker te definiëren, zodat er duidelijkheid ontstaat bij zowel de aanvragers als bij DUS-I. Wel is het bij de definiëring van de doelgroep belangrijk om te redeneren vanuit het doel van de BOSA en niet (primair) vanuit de uitvoerbaarheid.

3.7.7 SPUK SPORT aanvragen zonder raadsbesluit

Tot slot gaven twee gemeenten in de interviews aan dat er veel tijd overheen gaat om een raadsbesluit te krijgen. Deze is nodig bij het aanvragen van de SPUK SPORT. Het zou volgens één van deze twee gemeenten mogelijk moeten zijn om de SPUK SPORT aan te vragen zonder een raadsbesluit. De hoogte van de definitieve uitkering van de SPUK SPORT wordt namelijk aan het eind van het jaar vastgesteld aan de hand van de jaarrekening van de gemeente die gecontroleerd wordt door een accountant. Het raadsbesluit bij het aanvragen van de SPUK SPORT is daarmee dubbelop, maar leidt wel tot extra werk en haast bij het aanvragen van de SPUK SPORT. Het weghalen van deze eis zou de administratieve last al tijdens de huidige looptijd van de SPUK SPORT kunnen verminderen.

Bronnenlijst

- Centraal Bureau voor de Statistiek, (2021). *Vrijtijdsomnibus (VTO)*.
- Dienst Uitvoering Subsidies aan Instellingen (DUS-I), (2021). *Bijlage aanvullende subsidie Stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties 2021*.
- Duurzame sportsector, (2020). *Routekaart Verduurzaming Sport*.
- Hoekman, R.H.A., (2018). *Sport policy, sport facilities and sport participation*.
- <https://www.allesoversport.nl/thema/meedoen-door-sport-en-bewegen/deze-financiele-regelingen-zijn-er-om-kinderen-te-laten-sporten-en-bewegen/>
- Klimaatakkoord, (2019)
- Ministerie van VWS, VSG, VNG, NOC*NSF, (2018). *Nationaal Sportakkoord*.
- Mulier Instituut, (2015). *Gemeentelijke uitgaven aan sport*
- Mulier Instituut, (2019). *Monitor sportuitgaven gemeenten 2019*.
- Mulier Instituut, (2020). *Monitor Sportakkoord 'Sport verenigt Nederland*
- Mulier Instituut, (2021). *Brancherapport sport en bewegen in de openbare ruimte*.
- Nederlandse Sportraad, (2018). *Plezier in bewegen*.
- Nederlandse Sportraad, (2020). *De opstelling op het speelveld*.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), (2019). *Evaluatie subsidieregeling Energiebesparing en duurzame energie sportaccommodaties (EDS-regeling)*.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), (2020). *Tussenevaluatie Subsidieregeling bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA) en Regeling specifieke uitkering stimulering (SPUK SPORT)*.
- SER, (2013). *Energieakkoord voor duurzame groei*.
- Sociaal en Cultureel Planbureau, (2018). *Rapportage sport 2018*.
- Sportgericht, (2020, nr. 6). *Brede motorische ontwikkeling van kinderen*.
- Staatscourant, (2014). *Regeling periodiek evaluatieonderzoek*.
- Staatscourant, (2018). *Regeling houdende regels voor de subsidiëring van de bouw en het onderhoud van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen*
- Staatscourant, (2020). *Regeling houdende een specifieke uitkering voor lokale preventieakkoorden en preventieaanpakken*
- Stichting BNG Duurzaamheidsfonds, (2020). *Jaarverslag 2020*.
- Stichting Waarborgfonds Sport, (2020). *Jaarverslag en Jaarrekening 2020*.

Bijlage 1: Methodiek

In deze bijlage beschrijven we de methodiek die gehanteerd is bij de tussenevaluatie van de BOSA en de SPUK SPORT 2021. Centraal in de tussenevaluatie staat de vraag of het beleid van de BOSA en de SPUK SPORT verbeterd kan worden en hoe mogelijk het nieuwe beleid er vanaf 2024 uit moet komen te zien. In deze evaluatie is een combinatie van onderzoekstechnieken en databronnen gebruikt.

Bronnen

De verschillende bronnen die in deze tussenevaluatie zijn gebruikt, worden hieronder beschreven.

Stakeholdersessie

Er heeft aan het begin van het onderzoek een stakeholdersessie plaatsgevonden. Het doel van deze sessie was om van hen te horen wat zij graag onderzocht zouden willen hebben als zij beleidsmedewerker van het ministerie van VWS zouden zijn. Deze input is gebruikt om de onderzoeksvragen aan te vullen en/of aan te scherpen. Daarnaast zijn de stakeholders gevraagd wat zij vinden van de BOSA en de SPUK SPORT, wat er beter kan aan deze regelingen en hoe eventueel nieuw beleid van het ministerie van VWS vormgegeven zou moeten worden. De sessie duurde in totaal anderhalf uur.

Naam	Organisatie	Functie
Sam de Vor (ter vervanging van Richard Kaper)	NOC*NSF	(Programma)manager
Dick Zeegers	Stichting Waarborgfonds Sport	Directeur
Corniel Groenen	Gemeente Den Bosch	Gemeentebtenaar
Frank van Eekeren	De Haagse Hogeschool (HHS)	Onderzoeker
Jan-Willem van der Roest	Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap (USBO)	Onderzoeker
Willem de Boer	HAN University of Applied Sciences	Onderzoeker

Tabel B.1: Deelnemers aan stakeholdersessie

Interviews

Daarnaast zijn verschillende type aanvragers en niet-aanvragers van de BOSA en de SPUK via de mail en/of telefonisch benaderd om deel te nemen aan een interview ten behoeve van dit evaluatieonderzoek. Bij het selecteren van de steekproef is gekeken naar een goede afspiegeling van het type aanvrager en is gezocht naar aanvragers die investeringen hebben gedaan op verschillende type maatregelen. Op deze manier kon een breed beeld worden gevormd hoe verschillende type aanvragers tegen de BOSA en de SPUK SPORT aankijken. Tabel B.2 toont een overzicht van de benaderde potentiële geïnterviewden per doelgroep.

Doelgroep	Bruto respons	Netto respons	%
Vereniging	7	4	57%
Stichting	2	1	50%
Sportbedrijf	2	1	50%
Gemeente	12	4 ³¹	33%
Intermediair	2	2	100%
Totaal	25	12	48%

Tabel B.2: Respons op verzoek deelname interview

³¹ Eén van deze vier gemeenten is enkel bevraagd via de mail.

Uiteindelijk hebben er dus twaalf interviews plaatsgevonden. Aan het begin van een interview is de geïnterviewde gevraagd of hij/zij akkoord is met het benoemen van diens naam en de naam van de organisatie in de bijlage van het evaluatierapport. Een overzicht van de geïnterviewden is te vinden in bijlage 2.

Naast de interviews hebben er ook meerdere gesprekken plaatsgevonden met beleidsmedewerkers van het ministerie van VWS en met uitvoerinscoördinatoren en medewerkers van DUS-I. De interviews en gesprekken zijn gebruikt om een beeld te krijgen over hoe zij aankijken tegen het beleid en de uitvoering van de BOSA en de SPUK SPORT.

De interviews en gesprekken zijn semi-gestructureerd uitgevoerd. Dit houdt in dat er wel een interviewleidraad was met vragen die aan bod zouden komen (zie als voorbeeld bijlage 3), maar er kon tijdens het interview gekozen worden om een andere volgorde aan te houden of andere vragen te stellen die aan het licht kwamen door de verschillende antwoorden.

Elk interview duurde ongeveer een uur. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen zijn tijdens het interview aantekeningen gemaakt die zo snel mogelijk na het interview verwerkt zijn in een gespreksverslag. Dit verslag werd vervolgens ter goedkeuring gedeeld met de geïnterviewde, die aanvullende opmerkingen kon toevoegen of benodigde wijzigingen kon doorgeven.

Database van DUS-I

De database van DUS-I is alleen gebruikt om potentiële geïnterviewden te selecteren. De monitoringsinformatie (aantal aanvragen, omvang aanvragen, type investeringen) die gebruikt is in deze evaluatie is afkomstig van het Mulier Instituut.

Klantreisonderzoek

Onderzoeksbureau Motivaction heeft in opdracht van DUS-I en het ministerie van VWS net als vorig jaar twee klantreisonderzoeken uitgezet, één onder alle aanvragers van de BOSA en één onder alle aanvragers van de SPUK SPORT. Deze onderzoeken zijn gebruikt om inzicht op te doen in de tevredenheid over de uitvoering van beide regelingen. Het betreft een kwantitatief onderzoek dat middels een online vragenlijst is uitgezet en waarin verschillende aspecten van de dienstverlening van DUS-I aan bod zijn gekomen. Aanvragers van de BOSA en de SPUK SPORT konden van 14 juni tot en met 14 juli deze vragenlijst invullen. Met een respons van 43% hebben uiteindelijk netto 721 aanvragers van de BOSA de vragenlijst ingevuld. Wat betreft de SPUK SPORT hebben met een respons van 50% netto 153 gemeenten de vragenlijst ingevuld. Hiermee zijn de resultaten betrouwbaar en representatief voor de hele doelgroep en vergelijkbaar met de meting die vorig jaar heeft plaatsgevonden.

In bijlage 4 is de hele vragenlijst over de BOSA en de SPUK SPORT weergegeven.

Bijlage 2: Lijst met geïnterviewden

Naam	Naam vereniging, stichting, organisatie of gemeente	Regeling
A. Korrel	Onze Clubkracht BV	BOSA
F. Hekman	Stichting 't Hoge Vonder	BOSA
D. Captein	Alphense Boys	BOSA
Y. van der Vlist	Sportstroom	BOSA
M. van Schijndel en B. van den Berg	HC Boekel	BOSA
Anoniem	Anoniem	BOSA
T. Riesthuis	Thorner zeilclub	BOSA
L. Prins	Sportbedrijf Deventer	BOSA en SPUK SPORT
M. Slappendel	Gemeente Utrecht	SPUK SPORT
A. van Bockhooven	De BUCH namens gemeenten Bergen, Uitgeest, Castricum en Heiloo	SPUK SPORT
B. Leenders	Gemeente Zutphen	SPUK SPORT
J. Hellemons	Gemeente Breda	SPUK SPORT

Tabel B.3: Lijst met geïnterviewden

Naast de hierboven genoemde geïnterviewden hebben er ook meerdere gesprekken plaatsgevonden met de beleidsmedewerkers van VWS en met uitvoeringscoördinatoren en medewerkers van DUS-I.

Bijlage 3: Interviewleidraad voor BOSA-aanvragers (sportverenigingen)

Check-vragen

- Kent u de BOSA?
- Klopt het dat u de afgelopen periode één of meerdere BOSA-aanvragen heeft ingediend?
- Klopt het dat u de aanvraag zelf heeft ingediend?

Algemeen

1. Kunt u eerst iets vertellen over uw vereniging/stichting en over de investeringen die de afgelopen jaren zijn gedaan (in het kader van de BOSA)?
2. Wat zijn uw algemene ervaringen met de BOSA regeling? Wat is het eerste dat in u op komt?

Beleid

3. Wat vindt u ervan dat er beleid is in de vorm van een subsidieregeling om investeringen in de bouw, het onderhoud en het beheer van sportaccommodaties én de aanschaf en het onderhoud van sportmaterialen te stimuleren?
 - a. En op het stimuleren van investeringen met betrekking tot energiebesparing, toegankelijkheid, circulariteit en veiligheidsbeleving?
4. Hoe zou het beleid rondom de BOSA verbeterd kunnen worden?
5. Wat zijn voor uw sportvereniging/stichting (eventuele) belemmeringen om (meer) te investeren in de maatregelen waarvoor u subsidie kunt krijgen? (*financiën, corona, etc.*)
 - a. Wat heeft uw vereniging/stichting nodig om deze belemmeringen weg te nemen?

Specifieke beleidskeuzes BOSA

6. Bij de BOSA kunnen aanvragers op allerlei verschillende maatregelen (verduurzaming, toegankelijkheid, veiligheidsbeleving, circulariteit) aanvullende subsidie van 30% krijgen.
 - a. Wat vindt u ervan dat op deze verschillende maatregelen extra subsidie kan worden gekregen?
 - b. In hoeverre vindt u de BOSA hierdoor complex?
 - c. In hoeverre heeft deze complexiteit uw vereniging belemmert in het doen van investeringen in de maatregelen waarvoor u subsidie kunt krijgen?
7. Bij de BOSA kun je bij een investering zowel vooraf als achteraf een subsidieaanvraag indienen. Wat zijn uw ervaringen met deze twee mogelijkheden?
(*Doorvragen naar betalingen*)
8. Om het aantal aanvragen per jaar te beperken is het mogelijk dat verenigingen slechts één keer per jaar een aanvraag mogen doen. Hoe kijkt u tegen dat voorstel aan?
 - a. Welke gevolgen zal dat voor uw vereniging hebben?

Behoeften aanvragers

9. Waar heeft uw vereniging behoefte aan met betrekking tot beleid van het ministerie van VWS?
 - a. Komen uw behoeften voldoende overeen met de mogelijkheden die het ministerie van VWS (en/of andere overheidsorganisaties zoals de gemeente) biedt?
 - b. Hoe zou het beleid van het ministerie van VWS beter kunnen aansluiten bij de behoeften van uw vereniging?

Beleid VWS: out of the box

10. We zijn nu heel erg ingegaan op hoe het huidige beleid is vormgegeven en hoe dit beleid verbeterd zou kunnen worden. Maar stel, u bent beleidsmedewerker van VWS en u heeft € 80 miljoen euro aan budget ter beschikking voor de sportsector. Welk beleid zou u maken om dit budget te besteden?

Werking en effect BOSA

11. Wat is voor uw vereniging/stichting het belangrijkste argument om te gaan investeren in de maatregelen waarvoor u subsidie heeft aangevraagd?
12. Zou uw vereniging/stichting zonder de BOSA-regeling ook dezelfde investering gedaan hebben als waarvoor u subsidie had aangevraagd? (Free rider)
Investerings in 20% en 30% subsidie uit elkaar halen
 - a. Zo ja: Heeft uw vereniging/stichting nu
 - i. meer geïnvesteerd dan zonder de BOSA-regeling?
 - ii. eerder geïnvesteerd dan zonder de BOSA-regeling?
 - iii. anders geïnvesteerd dan zonder de BOSA-regeling?
 - b. Zo nee: Waarom niet?
13. Heeft uw sportstichting belangstelling om in de toekomst (2021 of in de jaren erna gebruik te maken van de BOSA?
 - a. Wanneer?
 - b. In welke maatregelen heeft uw stichting belangstelling voor subsidie?
 - i. Waarom in deze maatregelen?
14. Praat u wel eens met leden of andere verenigingen/stichtingen over de BOSA en/of de investeringen waarop stichtingen subsidie kunnen krijgen?
 - a. Wat merkt u in die gesprekken?
15. Welke rol heeft de gemeente gespeeld in het stimuleren van investeringen in de maatregelen waarvoor u BOSA-subsidie kunt krijgen?

Uitvoering BOSA

16. U heeft geen intermediair ingeschakeld. Waarom heeft u de BOSA zelf ingediend?

17. Wat vindt u in zijn algemeenheid van de uitvoering van de BOSA?

- a. Waar bent u tevreden over?
- b. Wat zou beter kunnen?

Einde

18. Wilt u verder nog iets kwijt over de BOSA?

Bijlage 4: Vragenlijst klantreisonderzoek BOSA en SPUK SPORT

Vragenlijst | B6296 Klantreis sportsubsidies

Vragenlijst:

Onderwerpen:

- Achtergrond aanvrager
- Aanleiding & Oriëntatie
- Voorbereiding & indienen aanvraag
- Beoordeling & beslissing
- Toepassing & verantwoording
- Verschillen in proces 2019 vs. 2020

Doelgroep BOSA op basis van inleesvariabelen = <sportorganisaties >

Doelgroep SPUK op basis van inleesvariabelen = <gemeente>

Selectie

Allen

Q1new: Heeft uw <sportorganisatie in de afgelopen 12 maanden/gemeente> voor 2021 een aanvraag voor de <SPUK Stimulering Sport/BOSA> subsidieregeling ingediend?

Single

- Ja *indien SPUK Sport*
- Ja, één aanvraag *indien BOSA*
- Ja, meerdere aanvragen *indien BOSA*
- Nee -> *eindkort*

Indien eindkort

Bedankt voor uw deelname. Deze vragenlijst gaat over het aanvraagproces voor de <SPUK Stimulering Sport/BOSA> subsidieregeling. U geeft aan dat uw <sportorganisatie in de afgelopen 12 maanden/gemeente voor 2021> geen subsidie heeft aangevraagd. Daarom is deze vragenlijst niet op u van toepassing. Hartelijk bedankt.

Indien Q1new = 1, of 2

Qbnew. Heeft uw <sportorganisatie/gemeente> in voorgaande jaren al eens eerder een aanvraag voor de <SPUK Stimulering Sport/BOSA> subsidieregeling ingediend?

- Nee, niet dat ik weet
- Ja

Indien BOSA en Q1new=2

We zijn benieuwd naar uw ervaringen met het proces van de aanvraag die u heeft ingediend in de afgelopen 12 maanden.

Indien BOSA en Q1new=3

U geeft aan dat u in de afgelopen 12 maanden meerdere aanvragen heeft ingediend. We zijn benieuwd naar uw ervaringen met het gehele proces. Houd daarom bij het beantwoorden van de volgende vragen dan de meest recente aanvraag in gedachte waarvoor u een

beschikking heeft ontvangen. Indien u nog geen beschikking(en) heeft ontvangen, neem dan de aanvraag in gedachten die u het meest helder voor ogen staat.

Indien SPUK

We zijn benieuwd naar uw ervaringen met het proces van de aanvraag die u heeft ingediend in 2021. Houd bij het beantwoorden van de volgende vragen uw aanvraag van 2021 in gedachten.

Allen

Q3. Hoe was/bent u betrokken bij de aanvraag van de subsidie

Single respons

- Als vrijwilliger bij de sportorganisatie (BOSA)
- Als werknemer (BOSA)
- Als werknemer/gemeentefunctionaris (SPUK)
- Als intermediair
- *Anders namelijk open*

Achtergrond

Q2. In welke fase van uw aanvraag zit u momenteel?

Single respons

- Ik ben mijn aanvraag aan het voorbereiden (BOSA)
- Ik heb mijn aanvraag ingediend (BOSA)
- Ik heb mijn aanvraag ingediend en bericht gehad van DUS-I dat mijn aanvraag compleet is (SPUK Stimulering Sport)
- Ik heb bericht gehad van DUS-I in hoeverre mijn aanvraag gehonoreerd wordt (een beschikking)
- Ik heb een verzoek tot verantwoording ontvangen (BOSA)

Aanleiding/oriëntatie

Allen

Q4. Hoe bent u bekend geraakt met de < SPUK Stimulering Sport/BOSA > subsidieregeling?
(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Via een aankondigingsmail van DUS-I (SPUK)
- Via een directe collega/collega vrijwilliger
- Via een collega/collega vrijwilliger binnen mijn sportclub (BOSA)
- Via een collega/collega vrijwilliger binnen mijn gemeente (SPUK)
- Via de website van DUS-I
- Via een beurs (bijvoorbeeld via de vakbeurs sportaccommodaties)
- Via een contact bij een (*indien BOSA, toon: 'andere'*) sportclub
- Via een contact bij een (*indien SPUK, toon: 'andere'*) gemeente
- Via een sportbond namelijk ... (BOSA)
- Via een leverancier namelijk ...
- Via een andere website namelijk ...
- Anders namelijk ...

Indien SPUK

Q5. Op 4 januari 2021 heeft u een aankondigingsmail ontvangen voor het indienen van de Specifieke Uitkering Stimulering Sport voor het jaar 2021.

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Randomiseren

- > De aankondigingsmail was duidelijk
- > De aankondigingsmail kwam voor mij op het juiste moment
- > De periode tussen de aankondigingsmail en het indienen van de aanvraag is lang genoeg

- Helemaal mee oneens
- Mee oneens
- Niet eens, niet oneens
- Mee eens
- Helemaal mee eens
- Niet van toepassing/ik heb de aankondigingsmail niet gezien

Indien (helemaal) oneens of niet eens, niet oneens met een of meerdere stellingen

Q6. Wat zou DUS-I volgens jou kunnen verbeteren aan de aankondiging van de subsidieaanvraag?

- Open
- Weet ik niet/geen mening

Aanvraag voorbereiden en indienen

De volgende vragen gaan over de voorbereiding en het indienen van uw aanvraag.

Allen

Q7. In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

Toen ik de aanvraag voorbereidde en indiende ...

Randomiseren

- > Was het mij duidelijk dat mijn sportorganisatie in aanmerking kwam voor de subsidieregeling (BOSA)
- > Was het mij duidelijk dat ons project/de activiteiten in aanmerking kwamen voor de subsidieregeling
- > Was het mij duidelijk welke kosten ik wel en niet kon opvoeren
- > Was het mij duidelijk voor welk bedrag ik minimaal subsidie moest aanvragen (BOSA)
- > Was het mij duidelijk voor welk bedrag ik maximaal subsidie kon aanvragen (BOSA)
- > Was het mij duidelijk welke bewijsstukken ik moest meesturen met mijn aanvraag
- > Had ik het gevoel dat ik alles goed indiende

- Helemaal mee oneens
- Mee oneens
- Niet eens, niet oneens
- Mee eens
- Helemaal mee eens
- Weet ik niet

Indien (helemaal) oneens of niet eens, niet oneens met een of meerdere stellingen

Q7b. U heeft aangegeven dat bij het voorbereiden en indienen van de aanvraag er een aantal zaken niet (geheel) duidelijk waren. Kunt u zo specifiek mogelijk aangeven welke

informatie u miste of wat onduidelijk was tijdens de voorbereiding of het indienen en heeft u tips ter verbetering?

- Open
- Weet ik niet (meer)

Allen

Q8. In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over:

Randomiseren

- > Het subsidieaanvraagformulier op de website
- > De spreadsheet voor het invoeren van de kosten (*BOSA*)
- > De manier van uploaden van de gevraagde documenten
- > De mogelijkheid om het aanvraagformulier tussentijds op te slaan
- > De tijd die het kostte om de subsidieaanvraag te doen
- > De inhoud van de vragen/de gevraagde informatie
- > Het functioneren van de website
- > De websitepagina met veel gestelde vragen en antwoorden

- Zeer ontevreden
- Ontevreden
- Niet tevreden, niet ontevreden
- Tevreden
- Zeer tevreden
- Weet ik niet/niet van toepassing

Indien (helemaal) oneens of niet eens, niet oneens met een of meerdere stellingen

Q9. U heeft aangegeven dat u niet geheel tevreden bent over één of meerdere zaken rondom het voorbereiden en/of indienen van uw aanvraag. Kunt u zo specifiek mogelijk aangeven waarover u niet geheel tevreden over bent en heeft u tips ter verbetering?

- Open
- Weet niet (meer)

Allen

Q10. Heeft u in de periode voor en/of tijdens het indienen van uw aanvraag contact gehad met het <*BOSA/SPUK Stimulering Sport*>-team, bijvoorbeeld telefonisch of per mail?

Single respons

- Ja
- Nee
- Weet ik niet (meer)

Indien Q10=ja

Q11. Hoe tevreden bent u over dit contact? Meerdere antwoorden mogelijk

Multiple response, men mag beide opties aanvinken en een toelichting geven

- (Zeer) ontevreden, want <open tekstveld>
- (Zeer) tevreden, want <open tekstveld>
- Weet ik niet (meer)

Beoordeling & beslissing

De volgende vragen gaan over de periode na het indienen van de subsidieaanvraag.

Allen

Q12. In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over:

Randomiseren

- > De bevestigingsmail die u ontving van DUS-I dat ze uw aanvraag hadden ontvangen
 - > De mate van inzicht in de status en voortgang van uw aanvraag
 - > De communicatie vanuit DUS-I over eventuele onduidelijkheden in uw aanvraag
 - > Berichtgeving van DUS-I over of de aanvraag compleet was of niet
 - > De tijd die het DUS-I kost om tot een beslissing te komen
 - > Berichtgeving van DUS-I over de toekenning of afwijzing van uw aanvraag (de beschikking) *(indien men beschikking heeft ontvangen (indien Q2= 4 of 5))*
 - > De informatie die u hebt ontvangen over de bezwaarprocedure *(indien men beschikking heeft ontvangen (indien Q2= 4 of 5))*
 - > De tijd die u had om bezwaar in te dienen tegen de beslissing *(indien men beschikking heeft ontvangen (indien Q2= 4 of 5))*
- Zeer ontevreden
 - Ontevreden
 - Niet tevreden, niet ontevreden
 - Tevreden
 - Zeer tevreden
 - Weet ik niet/niet van toepassing

Indien (helemaal) oneens of niet eens, niet oneens met een of meerdere stellingen

Q13. U heeft aangegeven dat u niet geheel tevreden bent over één of meerdere onderwerpen over de periode na het indienen van uw aanvraag of rondom het ontvangen van de beschikking <i>. Kunt u zo specifiek mogelijk aangeven waarover u niet geheel tevreden over bent en heeft u tips ter verbetering?

Kunt u zo specifiek mogelijk aangeven waarover u niet geheel tevreden over bent en heeft u tips ter verbetering?

- Open
- Weet niet

allen

Q14. Heeft u in de periode tussen het moment dat u uw aanvraag hebt ingediend of rondom het ontvangen van de beschikking <i> contact gehad met het <BOSA/SPUK Stimulering Sport>-team, bijvoorbeeld telefonisch of per mail?

Single respons

- Ja
- Nee
- Weet ik niet (meer)

Indien Q14=ja

Q15. Hoe tevreden bent u over dit contact?

Multiple response, men mag beide opties aanvinken en een toelichting geven

- (Zeer) ontevreden, want <open tekstveld>
- (Zeer) tevreden, want <open tekstveld>
- Weet ik niet (meer)

Q16. Is uw subsidieaanvraag gehonoreerd?

- Ja

- Deels
- Nee
- Weet ik (nog) niet

Toepassing & verantwoording

Indien aanvraag (deels) gehonoreerd is (Q16=1 of 2)

De volgende vragen gaan over de periode nadat de subsidieaanvraag (deels) werd gehonoreerd. Het kan zijn dat sommige vragen (nog) niet op jou van toepassing zijn. Kies in dat geval voor de antwoordcategorie 'niet van toepassing'.

Indien aanvraag (deels) gehonoreerd is (Q16=1 of 2)

Q17. In hoeverre bent u tevreden of ontevreden over:

Randomiseren

- > De berichtgeving van DUS-I over het verstrijken van de projectperiode (BOSA)
 - > De oproep van DUS-I voor verantwoording van de projectkosten na de projectperiode (BOSA)
 - > De meldingsplicht bij wijzigingen ten opzichte van de aanvraag
 - > Het wijzigingsformulier op de website van DUS-I waarmee u verandering kan doorgeven met betrekking tot uw subsidieaanvraag (BOSA)
 - > De tijd die u heeft om de projectkosten te verantwoorden (22 weken) (BOSA)
 - > De tijd die het DUS-I kost om na het melden van een wijziging weer tot een beschikking te komen (22 weken) (BOSA)
 - > Reminders van DUS-I voor de verantwoording van de projectkosten (BOSA)
 - > De manier waarop u wijzigingen in uw aanvraag kunt doorgeven (SPUK)
- Zeer ontevreden
 - Ontevreden
 - Niet tevreden, niet ontevreden
 - Tevreden
 - Zeer tevreden
 - (Nog) niet van toepassing/geen ervaring mee

Indien ontevreden of zeer ontevreden of niet tevreden niet ontevreden over een of meerdere stellingen

Q18. U heeft aangegeven dat u niet geheel tevreden bent over één of meerdere onderwerpen in de periode nadat de subsidieaanvraag (deels) werd gehonoreerd. Kunt u zo specifiek mogelijk aangeven over u niet geheel tevreden over bent als het gaat om de periode nadat de subsidieaanvraag (deels) is gehonoreerd? Heeft u tips ter verbetering?

- Open
- Weet niet

Allen

Q19. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Randomiseren

Ik ben ervan op de hoogte dat ...

- > Ik na het verstrijken van de projectperiode aan DUS-I verantwoording moet afleggen over de kosten
- > Ik het moet melden als activiteiten waarvoor ik subsidie ontvang niet worden uitgevoerd

- > Ik het moet melden als activiteiten waarvoor ik subsidie ontvang niet op tijd worden uitgevoerd
 - > Ik het moet melden als activiteiten waarvoor ik subsidie ontvang slechts deels worden uitgevoerd
 - > Ik het moet melden als activiteiten waarvoor ik subsidie ontvang door een andere leverancier of aannemer worden uitgevoerd (*indien BOSA*)
 - > Het niet melden van wijzigingen in het project waar ik subsidie voor ontvang kan leiden tot korting op de subsidie of een boete
- Zeer oneens
 - Oneens
 - Niet eens, niet oneens
 - Eens
 - Zeer eens
 - Dit kan ik niet beoordelen

Verschillen in proces 2019 vs. 2020

Allen

Q20. Als u terugkijkt op het proces van uw aanvraag in zijn geheel, van aanvraag tot afwijzing of toekenning en verantwoording, welk rapportcijfer zou u het dan geven? Indien u nog niet het hele proces hebt doorlopen, wilt u dan uw oordeel geven over het proces tot nu toe?

- 1 Zeer slecht geregeld
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 Zeer goed geregeld
- Weet niet/geen mening

Indien <> weet ik niet

Q21. Kunt u aangeven waarom u het proces in zijn geheel met een *<cijfer>* beoordeelt? U kunt 100 woorden gebruiken, dat zijn ongeveer 5 zinnen.

- Open
- Weet ik niet/geen mening

Indien Qbnew=ja

Q22. De regeling bestaat sinds 2019. Als u terugkijkt naar uw aanvraag/aanvragen *<indien BOSA: langer dan 12 maanden geleden/indien SPUK: vóór 2021>* verloopt het huidige proces dan beter of slechter?

Single response

- Slechter
- Hetzelfde
- Beter

Indien q22=slechter

Q23a. Kunt u aangeven waarom het proces nu slechter verloopt dan *<indien BOSA: langer dan 12 maanden geleden/indien SPUK: vóór 2021>?*

- Open
 - Weet ik niet/geen mening
-

Indien q22=beter

Q23b. Kunt u aangeven waarom het proces nu beter verloopt dan *<indien BOSA: langer dan 12 maanden geleden/indien SPUK: vóór 2021>?*

- Open
 - Weet ik niet/geen mening
-

Indien geen intermediair

Q24. Welke van de onderstaande uitspraken is het meest van toepassing op de investering waar u subsidie voor heeft aangevraagd?

Randomiseren

- Zonder de *<BOSA/SPUK Stimulering Sport>* zou dezelfde investering gedaan zijn, op hetzelfde tijdstip
- Zonder de *<BOSA/SPUK Stimulering Sport>* zou dezelfde investering gedaan zijn, maar de investering zou minder omvangrijk zijn geweest
- Zonder de *<BOSA/SPUK Stimulering Sport>* zou dezelfde investering gedaan zijn, maar op een later tijdstip
- Zonder de *<BOSA/SPUK Stimulering Sport>* zou een andere investering gedaan zijn
- Zonder de *<BOSA/SPUK Stimulering Sport>* zou de investering in het geheel niet gedaan zijn

Hartelijk dank voor uw deelname.